

Jalostuksen tavoiteohjelma

2018-2022

JAPANESE CHIN

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA	8
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	10
4. RODUN NYKYTILANNE	11
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	11
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	12
4.1.2 Jalostuspohja	17
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	22
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	23
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	24
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	24
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	24
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	24
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	24
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	26
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	27
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	29
4.3. Terveys ja lisääntyminen	29
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	29
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	29
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	36
4.3.4 Lisääntyminen	37
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	38
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	39
4.4. Ulkomuoto	39
4.4.1 Rotumääritelmä	39
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	42
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	42
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	43

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	43
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	44
(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 29.1.2017)	45
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	46
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	46
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	46
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	47
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	47
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	48
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	49
7. LÄHTEET	50
8. LIITTEET	50

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

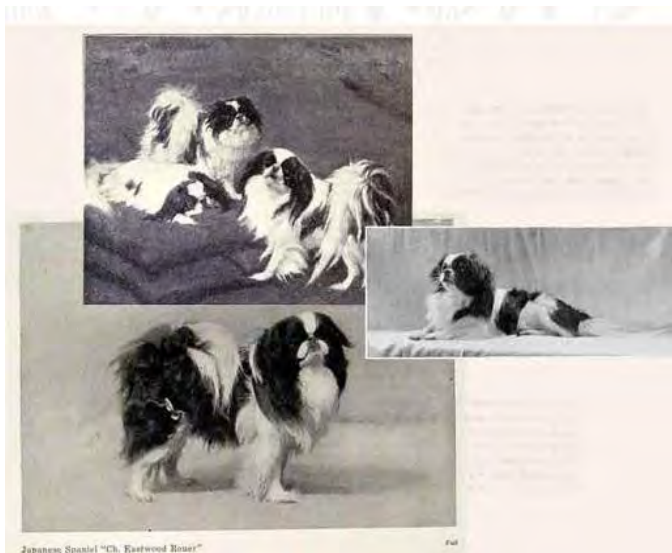
Japanese chin kuuluu FCI:n roturyhmään seura- ja kääpiökoirat. Japanese chin on iloinen veijari, ylpeä aristokraatti, älykäs, tottelevainen ja siisti. Voidaan myös sanoa, että japanese chinit ovat luonteeltaan suuria persoonia. Kissan tavoin itsensä helliminen liittyy chinin olemukseen. Se nauttii auringossa loikoilemisesta ja saattaa pestä itseään kuin kissa.

Ei ole olemassa varmaa tietoa siitä, kuinka japanese chinit rantautui Japaniin.

Eurooppaan japanese chinit rantautuivat luultavammin jo 1600-luvulla portugalilaisten ”kauppamatkustajien” mukana. Vuonna 1662 lähetysaarnajien tiedetään lahjoittaneen kaksi koiraa Kaarle II:n puolisolle häälahjaksi. Englantiin japanese chinin uskotaan rantautuneen ensimmäisen kerran kapteeni Sarrisin matkassa jo vuonna 1613. Myös amerikkalainen komodor Perry toi vuonna 1853 Japaniin tekemältään matkalta mukanaan useita chinejä. Näistä kaksi lahjoitettiin kuningatar Viktorialle Englantiin. Tämän jälkeen rodun suosio kasvoi vauhdilla Englannissa ja sen jälkeen melkein jokaisessa Japanista tulevassa kauppalaivassa tuli myös chinejä Eurooppaan. Ensimmäinen japanese chin esitettiin englantilaisessa koiranäyttelyssä vuonna 1862, ja vuonna 1894 Englannin kennelklubi hyväksyi rodun kirjoihinsa omana rotunaan. Amerikassa vuonna 1883 pidetyssä New Yorkin näyttelyssä esiteltiin yhdeksän japanese chiniä, mutta siitä seuraavana vuonna perustettu rotuyhdistys ei vielä saanut tuulta allensa. Uusi, yhä nykyäänkin toimiva yhdistys perustettiin vuonna 1912.

Japanese chin on käyttötarkoitukseltaan puhtaasti seurakoiria. Japanese chin viihtyy sekä kaupungissa että maaseudulla. Ihanteellisen kaupunkikoiran chinistä tekee sen hiljainen olemus, pieni koko ja että se ei provosoidu toisista koirista.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun rekisteröinnit ovat selvästi laskeneet 1990-luvun lukemista ja lasku on jatkunut edelleen 2000-luvulla. Eräänä uhkana voidaan nähdä yksittäiset urokset, joita on paljon käytetty jalostukseen, jolloin myös rodun tehollinen populaatio laskee. Jalostukseen käytetään paljon myös tutkimattomia koiria, vaikka terveysasioihin onkin alettu kiinnittää entistä suurempaa huomiota. Ulkomailta on tuotu koiria laajentamaan geenipoolia, mutta usein varsinkin uroksia on käytetty monille pentueille.

Jalostus käsitteenä tarkoittaa rodun populaation laadun parantamista määrätietoisella työllä ja hyvin suunnitelluilla jalostusvalinnoilla. Keskeisenä tekijänä rodun jalostuksessa pitäisi olla koirien perinnölliset ominaisuudet. Kun luodaan ohjeita ja määräyksiä, tulee miettiä niiden vaikutuksia koko populaatioon eikä vain yksilötasolla. Jalostuksella pyritään fyysisesti ja psyykkisesti terveen kannan säilyttämiseen. Kannan tulee myös ulkomuodoltaan olla rotumääritelmän mukainen, ja terveyden kannalta jalostukseen käytettävät yksilöt tulisi valita jalostusohjeiden mukaisista, terveystarkastetuista koirista. Valinnoissa tulee miettiä myös rodun perinnöllistä monimuotoisuutta, koska jalostuspohja voidaan turvata vain käyttämällä jalostuksessa riittävästi erisukuisia koiria, jotta sukusiitosaste ei nouse liian korkeaksi.

Kasvattajan vastuuta rodun jalostuksessa ei voi liikaa korostaa. Kasvattaja on vastuussa paitsi omasta jalostustyöstään, myös kasvattiensa osalta perinnöllisistä sairauksista. Kasvattajan tulisi olla tietoinen omista sukulinjoissaan mahdollisesti tiedossa olevista sairauksista, vioista ja puutteista sekä tiedottaa pennunostajia näistä avoimesti ja rehellisesti. Jalostusurosten omistajilta vaaditaan myös vastaavaa avoimuutta.

Ulkomuodollisesti rodun kanta Suomessa on hyvin vaihteleva, vaikka kansainvälisesti katsottuna löytyy myös erittäin korkeatasoisia yksilöitä. Vaihtelua löytyy erityisesti koossa ja liikkeissä. Jalostuksessa tulisi huomioida erityisesti koiran terve rakenne ja luonne ulkomuotoihanteiden lisäksi. Tyyppin ääripäiden ihannoitua tulisi välttää sekä jalostuksessa että koiranäyttelyarvosteluissa.

Tuontikoirien merkitys eri kannoista on edelleen tärkeä, mutta yksittäisen tuontikoiran jalostuskäytön tulee olla hallittua. Jalostustavoitteena onkin eri urosten jalostuskäytön lisääminen ja sukusiitosprosentin pysyminen alhaisena yhdistelmissä ja kannan tasolla.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Japanese chin on käyttötarkoitukseltaan puhtaasti seurakoira, jonka luonnetta rotumääritelmä kuvaa sanoilla ”älykäs”, ”lempeä”, ja ”viehättävä”. Rotumääritelmässä virheenä mainitaan arkuus. Yleisesti rotu on eloisa, iloinen ja seurallinen ja yksilöt sopeutuvat hyvin nykypäivän elämään. Japanese chin on rakastettava, omistajaansa syvästi kiintyvä seuralainen, joka ei karkaile vaan pysyy uskollisesti omistajansa näköpiirissä. Luonneongelmaksi voidaan katsoa liiallinen arkuus, jota ei tule sekoittaa pidättyväisyyteen ja joka saattaa ilmetä koiran itseään puolustaessa aggressiivisuutena. Tämä on kuitenkin rodulla harvinaista, mutta arkoja yksilöitäkin löytyy.

Terveys ja lisääntyminen

Koiran terveydellä on suuri merkitys elämänlaatuun ja omistajan tyytyväisyyteen, joten terveys tulisi pitää mielessä tärkeimpänä asiana koiria jalostettaessa. Japanese chiniä on pidetty melko terveenä rotuna, mutta lisääntynyt tutkimus ja tieto ovat paljastaneet tämänkin rodun sairauksia. Virallisia silmä-, polvi- ja sydäntarkastuksia lukuun ottamatta virallista tilastotietoa ei useimmista diagnooseista ole saatavilla, joten sairauksien laajuus on vaikeasti arvioitavissa. Keski-ikä Koiranet-jalostustietokannan mukaan japanese chinille on 8 vuotta 4 kuukautta, mutta tätä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon, että keskiarvo on laskettu niiden 229 yksilön mukaan, joiden kuolinsyy ja -aika on ilmoitettu jalostustietojärjestelmään ja jotka ovat kuolleet vuosina 1988–2017. (Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä 2017.) Tällä hetkellä vanhimaksi tiedetty elossa oleva japanese chin on 15,5-vuotias.

Ulkomuoto

Japanese chin on yleisvaikutelmaltaan pienikokoinen ja runsasturkkinen koira, jolla on tyylikkään viehkeä olemus sekä suuri ja pyöreä pää. Kasvot ovat leveät ja litteät. Kirsu on silmien tasolla ja sen väri mukailee turkin värimerkkejä. Sierainten tulisi olla tarpeeksi avoimet eikä ylimääräisiä ääniä

Pyöreät muodot kuvaavat rodunomaista päätä. © Peter van Baaren-Grob

hengittäessä tulisi kuulua. Kuononselkä on hyvin lyhyt ja leveä. Pään jalostuksessa on onnistuttu kohtuullisen hyvin, mutta yksilöillä ilmenee myös pieniä päitä rungon kokoon verrattuna. Pään pyöreyyteen tulee kiinnittää huomiota, sillä kallo-osa ei saisi olla holvimainen.

Hampaiden tulisi olla valkoiset ja vahvat. Tasapurenta on toivottava, mutta leikkaava ja alapurenta sallitaan. On purenta mikä tahansa edellä mainituista, alaleuan tulee olla leveä ja voimakas. Vino alaleuka on vakava virhe. Rodussa tavataan runsaasti hammaspuutoksia ja vinoja alaleukoja, mutta yläpurenta on erittäin harvinainen.

Japanese chinin silmät ovat suuret, pyöreät, kaukana toisistaan ja väriltään kiiltävänmustat. Joskus esiintyy pieniä, mantelinmuotoisia ja liian vaaleita silmiä. Rodun erikoispiirre on silmien sisänurkissa näkyvät ns. puolikuut eli kuunsirppien muotoiset valkoiset alueet, jotka antavat rodulle tyypillisen, hieman hämmentyneen ilmeen. Korvat ovat pitkät, kolmionmuotoiset, riippuvat, pitkäkarvaiset ja kaukana toisistaan sekä matalalle kiinnittyneet. Usein korvat ovat liian kevyet ja kiinnittyneet turhan korkealle.

Japanese chinin silmät ovat suuret, pyöreät,

Japanese chinin kaula on melko lyhyt ja ylväästi kannettu, mikä antaa yhdessä kohtuullisten etukulmausten kanssa rodunomaisen ryhdikkään vaikutelman. Usein yleistuomarit toivovat pidempää kaulaa ja voimakkaampia etukulmauksia, jolloin usein rodunomainen ryhdikkyys katoaa.

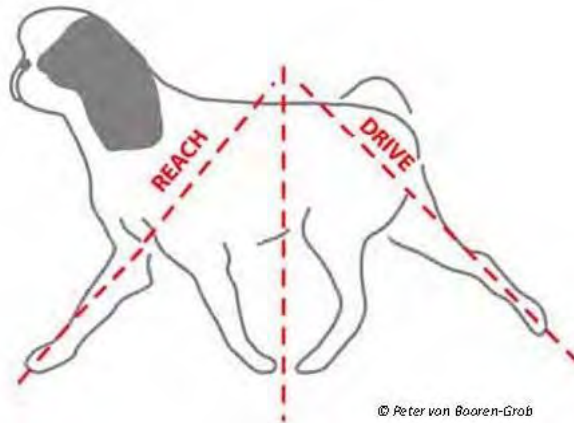
Rungoltaan japanese chin on neliömäinen, joskin narttu saa olla hieman pidempi. Säkäkorkeus uroksilla on noin 25 cm ja nartut voivat olla hieman pienempiä. Koossa näkee paljon vaihtelua. Koon ääripäitä tulisi välttää. Jalostuksessa tulisi kiinnittää huomiota myös rungon pituuteen, koska liian pitkärunkoisia

koiria esiintyy runsaasti. Japanese chinin selkä on lyhyt ja suora. Köyryselkäisyyttä esiintyy melko runsaasti.

Rintakehän tulisi olla kohtuullisen leveä ja syvä. Kylkiluut ovat kohtuullisen kaarevat. Vatsaviiva on selvästi ylös vetäytynyt. Häntä on kauniin, runsaan ja pitkän karvan peittämä ja asennoltaan selän päällä. Näyttelyissä näkee usein koiria, jotka eivät halua kantaa häntäänsä selän päällä.

Eturaajat ovat suorat, siroluiset ja takaosastaan kyynärpäiden alapuolelta hapsuiset. Takaraajat ovat kohtuullisesti kulmautuneet ja reiden takaosasta hapsuiset. Kpäälät ovat pienet ja jäniksenkypälänmuotoiset. Hapsut kypälissä ovat toivottavat. Japanese chinin liikkeet ovat elegantit ja ylväät korkealla etuaskeleella. Hackney- ja padding-liikkeet eivät kuitenkaan ole toivottavia, samoin tulisi kiinnittää huomiota liian ahtaisiin liikkeisiin. Jos koiran rakenne on oikea ja lanne tarpeeksi lyhyt, liikkeessä saman puolen etu- ja takajalka yhdistyvät keskellä. Jos koira on oikein ja tasapainoisesti kulmautunut, etu- ja takaliikkeet muodostavat 90 asteen kulman kuten kuvassa. Usein nähdään varsinkin heikkoja ja rungon alle jääviä takaliikkeitä.

Alla Olevassa kuvassa on oikeanlainen, liioittelematon ja keveä liike. Sen alla olevassa kuvassa on piirretty ns. padding-liike, joka ei ole ideaali.

Kuva 1. Japanese chinin oikeanlainen, liioittelematon ja keveä liike.

Kuva 2. Japanese chinin epäideaali ns. padding-liike.

Japanese chinillä on runsas silkkimäinen turkki, jonka pääväri on valkoinen mustin tai punaisin merkein. Turkki on helppohoitoinen eli pesu ja harjaaminen silloin tällöin riittävät. Korvien taustat kannattaa käydä läpi viikoittain takkuuntumisen estämiseksi.

Japanese chinin karvapeite on silkkistä, suoraa ja pitkää. Pään etuosaa lukuun ottamatta koko runko on runsaan karvan peitossa. Korvissa, kaulassa, reisissä ja hännässä on runsas hapsutus. Narttujen karvapeite on poikkeuksia lukuun ottamatta aina vähäisempää kuin uroksilla. On huomioitava, että liian runsas karvapeite tekee olemuksesta helposti raskaan, mikä ei ole toivottavaa. Merkkien tulisi sijaita symmetrisesti rungossa sekä silmien ympärillä siten, että ne ulottuvat korvien yli. Valkoinen kuono ja leveä otsapiirto ovat erityisen toivottavat. Valkokorvaisuutta ja värin likaisuutta esiintyy jonkin verran.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla terve, hyväkuntoinen ja luonteeltaan terve, itsevarma ja tasapainoinen.

Jalostuksessa pyritään välttämään yhdistämästä koiria, joilla on sama ulkomuodollinen ongelma tai puute.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Japanese chin on nimestään huolimatta alun perin Kiinasta lähtöisin oleva rotu. Sen historia ulottuu hyvin pitkälle, sillä jo vuoden 3470 eKr. paikkeilla Kiinan keisari Fo Hin väitetään kasvattaneen pieniä sylikoiria, joita pidetään japanese chinin kantaisina. Ei ole olemassa varmaa tietoa siitä, kuinka japanese chin rantautui Japaniin. Tämä on oletettavasti tapahtunut Kiinan hallitsijalta lahjana Japanin hallitsijalle, korealaisen kuninkaallisen lähetystön lahjana Japanin keisarille tai kenties buddhalaisten pappien ja opettajien tuomina tai jopa salakuljettamina. Japanese chin on käyttötarkoitukseltaan puhtaasti seurakoira.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Niin Kiinassa kuin Japanissakin japanese chinejä pidettiin suuressa arvossa ja niitä kasvatettiin vain keisarillisen hovin sekä ylhäisön naisväen seurakoiriksi. Eräs Japanin keisareista julisti koirat pyhiksi, mikä tarkoitti, ettei niitä saanut omistaa kuin keisarillisen hovin jäsenet ja että japanese chinin anastanutta odotti kuolemanrangaistus. Rodun pienimpiä yksilöitä pidettiin kallisarvoisissa bambuhäkeissä kuin harvinaisia lintuja. Sana chin (tai paremminkin dshin) tarkoittaakin kalleutta. Hovin keskuudessa koirat saivat suuren suosion ja rotua ryhdyttiin jalostamaan hyvin määrätietoisesti. Jokaisessa ylhäisessä talossa kasvatettiin japanese chinejä heidän omien standardiensa mukaan, minkä takia rotuun muodostui useita eri kokoja ja tyylejä. Japanese chinin jalostustyötä jatkettiin myöhemmin Japanin lukuisissa temppeleissä, joissa koiria pidettiin myös ennustuskoirina sen jälkeen, kun jumalan asemassa palvottu keisari sen armollisesti salli. Japanilainen erikoisuuksien kehittäminen näkyy myös chineissä; niihin yritettiin onnistuneesti jalostaa mukaan kissamaisuutta. Japanese chin peseekin itseään kuin kissa, rakastaa auringossa loikoilua, tutkii asioita kissamaisesti etutassujaan käyttäen ja osa chineistä on luonnostaan asiantuntijoita kiipeämisessä ja hyppäämisessä. Tarinan mukaan mahdollisimman pieniä chinejä onnistuttiin kasvattamaan juottamalla niille sakea eli riisiviiniä. Japanissa rodun katsotaan kuitenkin saaneen nykyisen muotonsa.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Japanese chin on nimestään huolimatta alun perin Kiinasta lähtöisin oleva rotu. Sen historia ulottuu hyvin pitkälle, sillä jo vuoden 3470 eKr. paikkeilla Kiinan keisari Fo Hin väitetään kasvattaneen pieniä sylikoiria, joita pidetään japanese chinin kantaisina. Japanese chinillä arvellaan olevan yhteinen tausta tiibetinspanielin, mopsin ja kiinanpalatsikoiran kanssa.

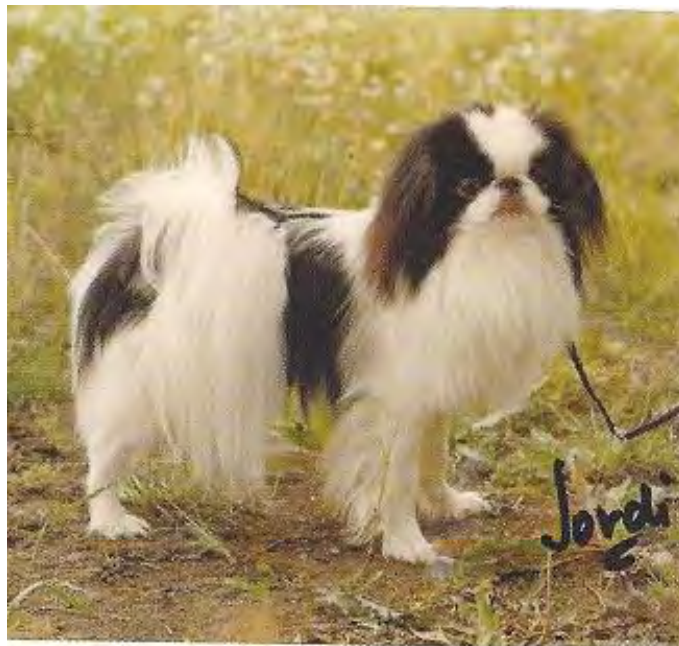
Eri linjat

Ulkomuodollisesti rodun kanta Suomessa on hyvin vaihteleva, vaikka kansainvälisesti katsottuna löytyy myös erittäin korkeatasoisia yksilöitä. Vaihtelua löytyy erityisesti koossa ja liikkeissä. Jalostuksessa tulisi huomioida erityisesti koiran terve rakenne ja luonne ulkomuotoihanteiden lisäksi. Tyypin ääripäiden ihannointia tulisi välttää sekä jalostuksessa että koiranäyttelyarvosteluissa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Suomessa japanese chinin historia alkaa jo 1930-luvulta, jolloin Bia Öflund No Hana kennelistä kasvatti muutaman ranskalaista alkuperää olevan nartun pentueen, mutta kanta loppui sodan vuoksi näihin. Rodun uusi tuleminen tapahtui vuonna 1966, jolloin Paula Kangassalo of Zlazano -kennelistä toi Englannista kaksi narttua ja uroksen. Astutettuna tuotu Pitti Sing of Rosaree siirtyi seuraavana vuonna Pirkko Pihlajamäen Petronela-kenneliin. (Japanese Chin Finland ry:n kotisivut 2013; Cuncliffe 2002.)

Pitti Sing of Rosaree sai yhteensä kaksi urospentua, joista Of Zlazano Mikotsusta tuli kansainvälinen muotovalio. Se sai kaksi polvea jälkeläisiä, mutta pidemmälle Pitti Sing of Rosareen Suomessa syntyneiden jälkeläisten linja ei jatkunut. Sen sijaan sen Englannista tuotu poika Rosaree Nanki-Poo löytyy edelleen monen nykypäivän suomalaisen japanese chinin taustalta.

Navron Kai

syntynyt vuonna 1983

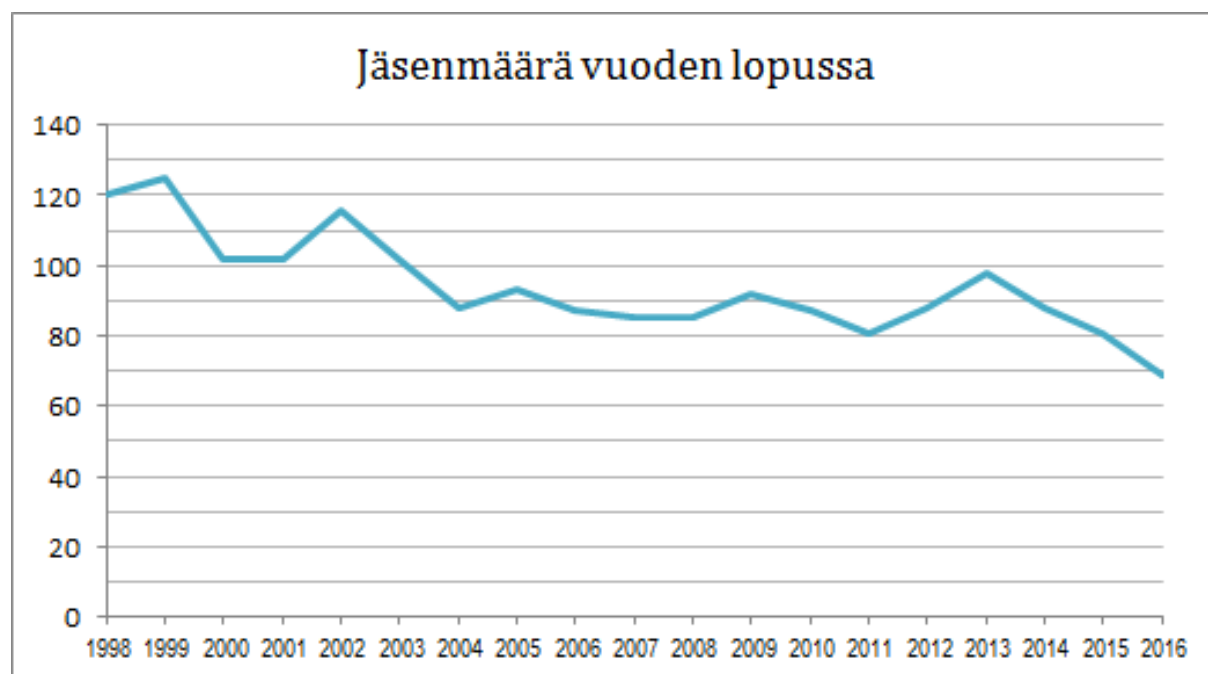
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Japanese chinit kuuluvat Suomen Kääpiökoirayhdistykseen, joka on perustettu vuonna 1986 jatkamaan Suomen Seura- ja Kääpiökoirayhdistyksen toimintaa. Japanese chin alajaosto perustettiin vuonna 1981 ja se toimi Suomen Kääpiökoirayhdistyksen (SKKY) alaisena jaostona vuoteen 2012 asti. Vuonna 2012 perustettiin Japanese Chin Finland ry jatkamaan alajaoston toimintaa. Japanese Chin Finland ry rekisteröitiin yhdistykseksi marraskuussa 2012 ja hyväksyttiin Suomen Kääpiökoirayhdistyksen jäsenyhdistykseksi tammikuussa 2013.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Yhdistys on pyrkinyt toimimaan aktiivisesti lisätäkseen jäsenmääräänsä. Kasvattajille on tarjottu mahdollisuus liittää pennunostajat jäseniksi edullisemmalla hinnalla. Japanese Chin Finland ry:n jäsenmäärä on vakiintunut noin 80 jäseneen. Vuoden 2016 jäseniä oli yhteensä 69: varsinaisia jäseniä oli 62 ja perhejäseniä 7. Vuoden 2017 lokakuussa on yhteensä 81 jäsentä.

Kuva 3. Japanese chin –alajaoston ja sitä seuranneen Japanese Chin Finland ry:n jäsenmäärät vuoden lopussa.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Japanese Chin Finland ry:llä ei ole tällä hetkellä erillistä jalostustoimikuntaa. Yhdistyksen säännöt ovat liitteenä (LIITE 1).

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita, sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suoja monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

(Suomen Kennelliitto, MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Yhteenvedo vuosina 2005-2016 jalostukseen käytetyt urokset/nartut.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pennut (kotimaiset)	85	69	85	108	78	106	88	61	81	68	78	48
Tuonnit	5	3	5	10	8	6	3	3	10	5	8	8
Rekisteröinnityht.	90	72	90	118	86	112	91	64	91	73	86	56
Pentueet	32	26	34	40	30	45	38	23	32	25	29	21
Pentuekoko	2,7	2,7	2,5	2,7	2,6	2,4	2,3	2,7	2,5	2,7	2,7	2,3
Kasvattajat	20	13	19	19	16	21	19	16	16	14	18	17
Jalostukseen käytetyt eri urokset												
- kaikki	22	16	23	25	17	23	25	17	22	13	21	16
- kotimaiset	15	13	19	16	12	14	15	12	15	7	13	10
- tuonnit	6	3	4	8	5	8	8	5	7	6	7	6
- ulkomaiset	1	0	0	1	0	1	2	0	0	0	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4v 9kk	3v 1kk	3v 3kk	3v 3kk	3v 4kk	3v 9kk	3v 9kk	2v 11kk	3v 7kk	2v 11kk	3v 3kk	3v 8kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut												
- kaikki	32	25	31	40	30	42	37	23	32	23	28	21
- kotimaiset	28	21	27	32	27	35	32	20	26	19	25	17
- tuonnit	4	4	4	8	3	7	5	3	6	4	3	4
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4v 2kk	4 v	3v 7kk	3v 1kk	3v 2kk	2v 11kk	3v 5kk	3v 2kk	3v 11kk	3v 9kk	3v 8kk	3v 10kk
Isoisät	42	32	35	39	31	46	39	29	39	28	35	27
Isoäidit	51	35	43	50	37	53	51	34	46	31	43	34
Sukusiitosprosentti	7,22 %	4,13 %	4,32 %	3,76 %	3,78 %	4,12 %	3,90 %	3,64 %	2,95 %	2,53 %	2,85 %	3,65 %

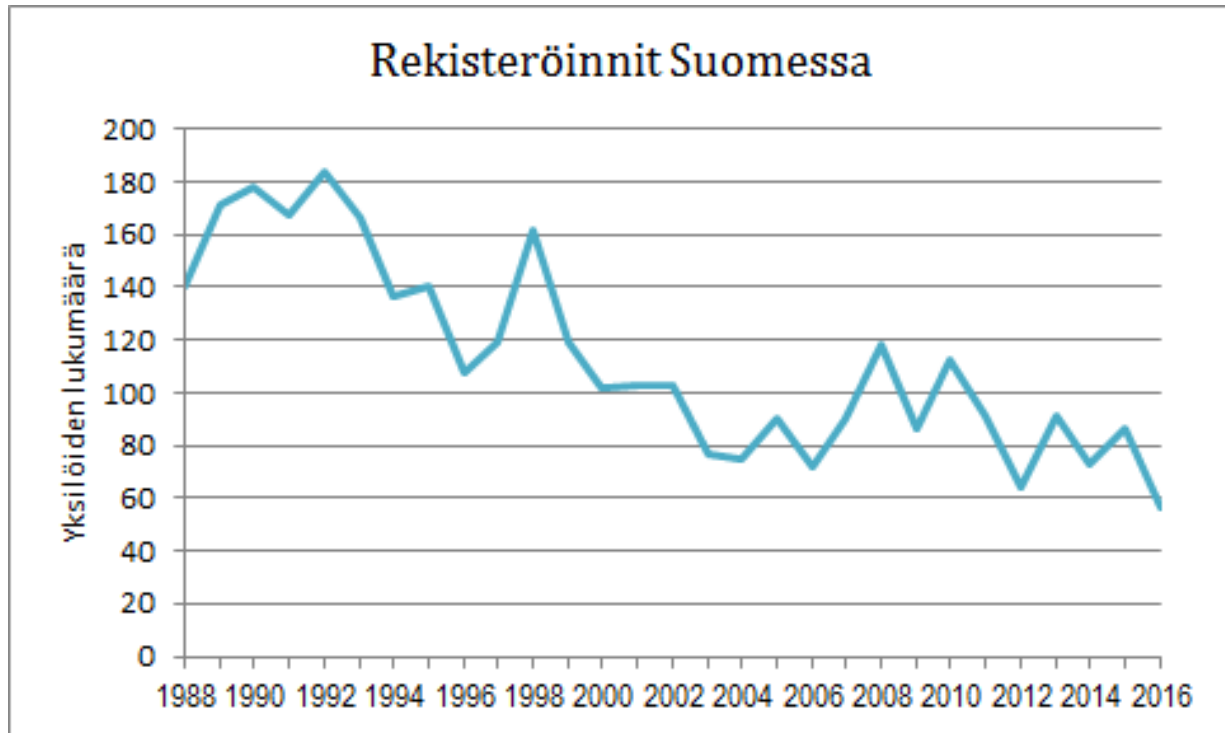
Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit, jalostukseen käytetyt urokset/nartut.

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä poimintapäivä 25.9.2017)

Vuosiyhteenvedon sukusiitosprosentti tarkoittaa kyseisenä vuonna syntyneiden pentujen keskinäistä sukusiitosprosenttia. Rodun sukusiitosprosentit ovat kohtuullisen korkeita, kun suositeltuna rajana pidetään korkeintaan ns. serkusparitusta eli sukusiitoskerrointa 0,0625. Isoisä tai -äiti tarkoittaa kyseisenä vuonna syntyneillä pennuilla olevia eri isoisiä ja -äitejä. Näillä luvuilla yritetään antaa kuvaa jalostuspohjan laajuudesta. Tilanne saattaisi olla sellainen, että jalostukseen käytetään esimerkiksi paljon eri uroksia, mutta nämä ovat keskenään sukua (niillä on esimerkiksi sama isä tai emä), jolloin pelkkä urosten määrä ei anna riittävää kuvaa tilanteesta. Tehollinen populaatiokoko kuvaa jalostuspohjan laajuutta. Mäen (2013) mukaan tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Jos sukusiitosasteen kasvunopeuteen perustuva tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geeniversioita niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä niitä kertaalleen jalostukseen.

Rekisteröintimäärät Suomessa

Japanese chinien rekisteröinnit Suomessa ovat laskeneet erityisesti 1990-luvun rekisteröintilukemista, mutta lasku on jatkunut 2000-luvullakin. Vuosittain syntyneiden pentujen määrä vaihtelee noin 60–100 pennun välillä. Lisäksi tuontikoiria on muutama vuosittain.

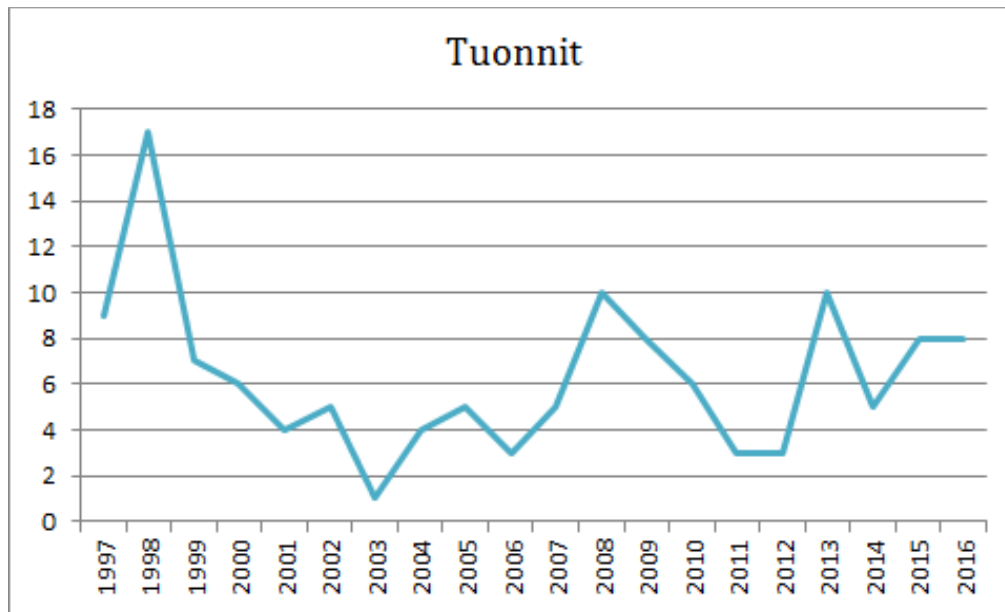
Kuva 4. Japanese chinien rekisteröinnit vuosittain. Lukumäärään on laskettu sekä pennut että tuonnit.
(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä poimintapäivä 25.9.2017.)

Jakautuminen linjoihin

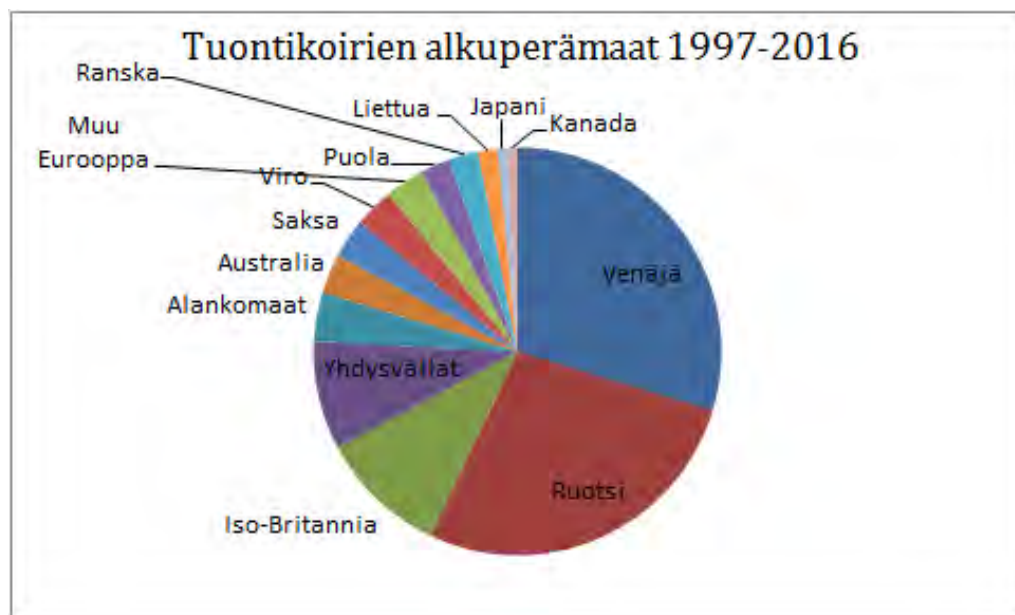
Japanese chin on seurakoira, joten linjajakoa rodun sisällä ei ole tapahtunut.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Vuosien 1997-2016 aikana Suomeen on tuotu yhteensä 127 japanese chiniä. Eniten tuontikoiria on viime vuosina Venäjältä ja Ruotsista, mutta myös Iso-Britanniasta ja Yhdysvalloista on tuotu useita yksilöitä. Tuontien määrä on viimeisen 20 vuoden aikana ollut noin 6 tuontia vuodessa, joka on 6,7 % kokonaisrekisteröintimäärästä.

Kuva 5. Tuontikoirien lukumäärät vuosina 1997–2016
(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä poimintapäivä 26.9.2017.)

Kuva 6. Tuontikoirien alkuperämaat vuosina 1997–2016.
(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä poimintapäivä 26.9.2017.)

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Rodun urosten ja narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikää voidaan pitää arviona rodun keskimääräisestä sukupolven pituudesta. Rodun keskimääräinen jalostuskäytön ikä on uroksilla pääsääntöisesti ollut keskimäärin 3 vuotta ja 3 kuukautta, Nartuilla keskimääräinen jalostusikä on ollut viimeisen 10-vuoden aikana keskimäärin 3 vuotta 5 kuukautta. Vuosittain syntyy pentueita, joissa toinen vanhemmista on alle 2-vuotias. Urosten ja narttujen jalostus ikä on pysynyt 10-vuoden aikana keskimäärin samana.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitos

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan, sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempiä tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Sukusiitosprosentti	2,85 %	2,53 %	2,95 %	3,64 %	3,90 %	4,12 %	3,78 %	3,76 %	4,32 %	4,13 %
	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Sukusiitosprosentti	7,22 %	4,21 %	8,81 %	6,00 %	6,65 %	8,28 %	6,13 %	7,45 %	5,28 %	6,32 %

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 20.12.2016)

Viimeiset viime vuodet japanese chinien sukusiitos asteet pysyneet melko tasaisina ja turvallisina. Viimeisen 10-vuoden (2006-2015) aikana sukusiitoksen keskiarvo on japanese chineillä noin 3,6 %.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
- pentueet	127	112	118	132	130	149	153	136	138	118	109	107
- jalostukseen käytetyt eri urokset	57	50	45	51	46	52	51	51	57	50	44	46
- jalostukseen käytetyt eri nartut	84	81	77	88	82	96	102	90	85	77	73	73
- isät/emät	0,68	0,62	0,58	0,58	0,56	0,54	0,50	0,57	0,67	0,65	0,60	0,63
- tehollinen populaatio	97 (38%)	90 (40%)	83 (35%)	94 (36%)	87 (33%)	100 (34%)	102 (33%)	96 (35%)	97 (35%)	87 (37%)	80 (37%)	81 (38%)
- uroksista käytetty jalostukseen	15 %	16 %	21 %	18 %	16 %	16 %	16 %	16 %	18 %	18 %	16 %	14 %
- nartuista käytetty jalostukseen	33 %	36 %	37 %	36 %	39 %	36 %	32 %	33 %	24 %	22 %	21 %	14 %

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta). (Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä poimintapäivä 27.9.2017)

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Uroksista vain noin 15 % käytetään jalostukseen. Nartuilla tilanne on hieman parempi, sillä niistä käytetään jalostukseen noin 30 %. Pitkällä aikavälillä siis melkein 85 % syntyneistä japanese chin – uroksista ja noin 70 % nartuista jää kokonaan jalostuskäytön ulkopuolelle. Taulukon 2 jalostukseen käytettyjen koirien prosenttiosuuksissa on huomioitava, että nuorimmat koirat eivät ole vielä ehtineet jalostuskäyttöön ja niiden osuudet kasvavat seuraavien vuosien aikana.

Rodun tehollinen populaatiokoko

Rodun tehollinen koko riippuu jalostukseen käytettävien koirien määrästä. Jos jokainen jalostuskoira saisi yhden sukupolven aikana vain yhden pentueen, saavutettaisiin tehollisen populaation maksimi. Esimerkiksi vuosina 2013-2016 syntyi yhteensä 107 pentuetta. Jos jokaisessa pentueessa olisi ollut eri vanhemmat, olisi tehollinen populaatio ollut $2 \times 107 = 214$. Vertaamalla toteutunutta tehollista populaatiota tähän maksimiin, voidaan tarkastella, mikä osuus suurimmasta mahdollisesta tehollisesta populaatiosta on käytetty.

Japanese chinien tehollinen populaatio on laskussa (taulukko 2) ja se on selvästi yhteydessä pienentyneisiin rekisteröintimääriin. Tällä hetkellä se on 81. Vaikka tehollisen populaation koko on pienentynyt vuosituhannen vaihteen jälkeen, on sen osuus populaation maksimista kasvanut kolme prosenttiyksikköä.

Käytetyt luvut ovat jalostuskoirien lukumääriin perustuvia tehollisen koon arvioita, joten kaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuksia. Luku on yliarvio, mutta sen kehitymis- suunta on tärkeä.

Sukupolvi	Urokset	Nartut	Tehollinen populaatio	Isä-emä - suhde
1997-2000	71	118	129 (35 %)	0,60
2001-2004	57	93	102 (39 %)	0,61
2005-2008	51	88	94 (36 %)	0,58
2009-2012	51	90	96 (35 %)	0,57
2013-2016	46	73	81 (38 %)	0,63

Isät/emät -luku

Mitä lähempänä isien lukumäärä on emien lukumäärää, sitä suurempi on tehollinen koko ja perinnöllinen monimuotoisuus. Kun isien ja emien lukumäärän suhde (isien lukumäärä jaettuna emien lukumäärällä) on yksi, uroksia käytetään yhtä paljon kuin narttuja, ja perinnöllinen vaihtelu säilyy tehokkaimmin.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen koko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumäärästä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $N_e = 4 * N_u * N_n / (2 * N_u + N_n)$, jossa

- N_u on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- N_n neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta

johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahan ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

Sukulaisuussuhteet osoitettu värein: isä lihavoituna, jälkeläinen kursivilla.

Uros	Synt.	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentu-eita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentu-eita	Pentuja	Pentu-eita	Pentuja
1 OF ZLAZANO FUURIN	2004	19	53	6,62 %	7 %	26	65	20	57
2 AMANTRA OCHITSUITA	2006	16	35	4,37 %	11 %	36	73	16	35
3 DIAMOND RED TO HIN SATORI	2004	10	28	3,50 %	14 %	16	43	12	34
4 LADY-NELLYN BESUTO	2006	8	26	3,25 %	18 %	9	26	8	26
5 AGAPIOS PIKKU PRINSSI	2008	8	25	3,12 %	21 %	2	4	8	25
6 KUNCHINSOW JP YASHIMA	2004	10	23	2,87 %	24 %	11	33	11	26
7 LIONHEART MI IDZUMO	2008	12	23	2,87 %	27 %	18	47	12	23
8 BRAMERITA LOUIS SPENCE	2012	7	23	2,87 %	29 %	5	15	7	23
9 OKOTAN KANZEN-NA	2011	7	22	2,75 %	32 %	3	10	7	22
10 LADY-NELLYN SAMURAI	2010	8	20	2,50 %	35 %	10	27	8	20
11 NICORET'S NOSHIRO	2010	9	19	2,37 %	37 %	6	15	10	22
12 KOCHOU'S DEJA WOO	2013	6	17	2,12 %	39 %	4	13	6	17
13 JOSHAIDAS MATRIX	2007	7	17	2,12 %	41 %	2	5	7	17
14 JOSHAIDAS ROLLO	2010	8	16	2,00 %	43 %	11	23	9	17
15 SANGRIA SYLVESTE	2006	4	15	1,87 %	45 %	4	8	4	15
16 LAAJOEN TAAVI	2008	6	15	1,87 %	47 %	1	5	6	15
17 LADY-NELLYN WASHUO	2012	4	14	1,75 %	49 %	0	0	5	15
18 LADY-NELLYN HIROYOKI IMAI	1999	5	13	1,62 %	50 %	20	37	14	30
19 AGAPIOS PEANUT	2005	3	13	1,62 %	52 %	9	27	6	26
20 OKOTAN MEGAMASHII	2004	8	13	1,62 %	54 %	11	25	12	21

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 11.10.2017)

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

Sukulaisuussuhteet osoitettu värein: emä lihavoituna, jälkeläinen kursivilla.

	Narttu	Synt.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentu -eitä	Pentuja	%- osuus	Pentu -eitä	Pentuja	Pentu -eitä	Pentuja
1	OKOTAN SUBARASHII	2005	4	16	2,00 %	19	40	4	16
2	LEDVEN ORNELLA FLY ON CARPET	2011	4	15	1,87 %	1	4	5	20
3	ETSIJÄN JIBIKI	2008	4	15	1,87 %	1	2	4	15
4	LADY-NELLYN NAGASATO	2009	5	14	1,75 %	5	11	5	14
5	TZAIGHAN KAEDE RENSHI	2009	4	14	1,75 %	1	1	4	14
6	LAAJOEN KULTA HIPPU	2008	3	13	1,62 %	5	15	3	13
7	AMANTRA MIHO	2008	5	13	1,62 %	3	9	5	13
8	LADY-NELLYN BUTAI NI TATSU	2006	6	13	1,62 %	13	37	6	13
9	DAYMEY MINAMI	2006	4	13	1,62 %	1	1	4	13
10	PIKKU PISKIN ULLA URHEA	2002	2	12	1,50 %	9	27	4	21
11	OKOTAN BETSU NO	2007	4	12	1,50 %	6	15	4	12
12	NICORET'S MUROTO-ZAKI	2005	3	12	1,50 %	10	22	3	12
13	HIN SATORI YURIKO HI	2007	4	11	1,37 %	7	16	5	12
14	JOSHAIDAS CHEYENNE	2004	4	11	1,37 %	22	45	5	12
15	OF ZLAZANO TAKAKO	2010	3	11	1,37 %	1	3	3	11
16	OF ZLAZANO TOPAZU	2005	3	10	1,25 %	2	8	3	10
17	AGAPIOS ALANIS	2007	3	10	1,25 %	0	0	3	10
18	PANCHINLIEN	2007	4	10	1,25 %	4	8	4	10
19	MON AMINETTEN JADELIN	2003	3	10	1,25 %	7	20	3	10
20	OF ZLAZANO FUNI	2004	4	10	1,25 %	6	15	4	10

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 11.10.2017)

Jalostuskoirien käyttömäärät

18 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Niistä seitsemän on tuonteja. Yhteensä vuosina 2007–2016 on käytetty 97 eri urosta ja 166 narttua.

Kennelliiton suosituksen mukaan yksittäisen koiran jälkeläismäärä sen elinaikana ei saisi olla enempää kuin 2–3 % sukupolven rekisteröinneistä, jotta turvataan rodun monimuotoisuus. Neljän viime vuoden eli yhden sukupolven aikana on rekisteröity japanese chinejä yhteensä 306, jolloin suositus yhden koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on 6–9 jälkeläistä. Tämä ylittyy kaikilla 20 käytetyimmällä uroksella ja nartulla. Suosituksen mukaan toisen polven jälkeläisiä saisi olla korkeimmillaan 4–6 % sukupolven rekisteröinneistä. Japanese chineillä se tarkoittaa tällä hetkellä 12–18 toisen polven jälkeläistä. Määrä ylittyy 20 käytetyimmän jalostuskoirien taulukoissa 11 uroksella ja 6 nartulla.

Japanese chineillä on siis melko suuret jälkeläismäärät verrattuna suosituksiin. Nartuilla määrät ovat luonnollisesti maltillisempia, vaikkakin myös niillä jälkeläismäärät ovat yli suositusten. Rajojen asettaminen rotuyhdistyksen toimesta on haastavaa, koska sitä pidetään kasvattajan oman jalostustyön suunnittelun rajoittamisena. Lisäksi erikokoiset pentueet asettavat koirat eriarvoiseen asemaan jälkeläismäärän suhteen.

1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa enemmän eri uroksia mitä myöhemmin 2000-luvulla. Viime

vuosina jalostukseen käytettyjen eri urosten määrä on taas kasvanut, vaikka jalostusmateriaalia on vähemmän kuin ennen. Ideaalitulanteessa uroksia ja narttuja käytetään saman verran vuosittain, joten suhde voisi olla huomattavasti parempi. Tuskin koskaan päästään siihen tilanteeseen, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö edes sitä lähelle voisi pyrkiä.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Eniten käytettyjen urosten lähimpiä sukulaisuussuhteita:

- Amantra Ochitsuita (2.) on urosten Nicoret's Noshiro (11.) ja Joshaidas Rollo (14.) isä
- Diamond Red To Hin Satori (3.) on uroksen Laajoen Taavi (16.) ja nartun Laajoen Kultra Hippi (6.) isä
- Lady-Nellyn Besuto (4.) on nartun Of Zlazano Takako (15.) isä
- Of Zlazano Fuurin (1.) on nartun Of Zlazano Takakon emä
- Kunchinsow JP Yashima (6.) on nartun Of Zlazano Topazu (16.) isä
- Lionheart Mi Idzumo (7.) on uroksen Lady-Nellyn Samurai (10.) isä
- Lady-Nellyn Samurai (10.) on uroksen Lady-Nellyn Washuo (17.) isä
- Lady-Nellyn Hiroyoki Imai (18.) on uroksen Lady-Nellyn Samurai (10.) emä
- Agapios Peanut (19.) on nartun Agapios Alanis (17.) isä
- Okotan Megamashii (20.) on uroksen Okotan Kanzen-Na (9.) isä

Eniten käytettyjen narttujen lähimpiä sukulaisuussuhteita:

- Lady-Nellyn Butai Ni Tatsu (8.) on nartun Lady-Nellyn Nagasato (4.) ja uroksen Lady-Nellyn Hiroyoki Imai (18.) emä
- Pikku Piskin Ulla Urhea (10.) on nartun Agapios Alanis (17.) emä
- Nicoret's Muroto-Zaki (12.) on nartun Panchinlien (18.) emä
- Hin Satori Yuriko Hi (13.) on uroksen Laajoen Taavi (16.) emä
- Joshaidas Cheenne (14.) on urosten Joshaidas Matrix (13.) ja Joshaidas Rollo (14.) emä
- Of Zlazano Topazu (16.) on nartun Of Zlazano Takakon (15.) emä
- Mon Aminetten Jodeline (19.) on nartun Tzaighan Kaede Renshi (5.) emä

Eniten käytettyjen urosten ja narttujen muita yhteisiä vanhempia:

- Uroksilla Of Zlazano Fuurin (1.) ja Okotan Megamashii (20.) sekä nartuilla Joshaidas Cheenne (14.) ja Of Zlazano Funi (20.) on sama isä
- Uroksella Lady-Nellyn Besuto (4.) ja nartulla Lady-Nellyn Butai Ni Tatsu (8.) on sama isä
- Uroksella Okotan Kanzen-Na (9.) ja nartulla Okotan Betsu No (11.) on sama isä
- Nartuilla Okotan Subarashii (1.) ja Etsijän Jibiki (3.) on sama isä
- Uroksella Of Zlazano Fuurin (1.) ja nartulla Of Zlazano Funi (20.) on sama emä
- Uroksella Lady-Nellyn Besuto (4.) ja nartulla Lady-Nellyn Butai Ni Tatsu (8.) on sama emä
- Uroksilla Joshaidas Matrix (13.) ja Joshaidas Rollo (14.) on sama emä

Viimeisen kymmenen vuoden aikana eniten käytettyjen urosten (taulukko 3) ja narttujen (taulukko 4) joukosta löytyy paljon koiria, jotka ovat läheistä sukua keskenään. Todellinen tehollinen populaatio on japanese chineillä merkittävästi pienempi kuin laskukaavalla saatu arvio juuri jalostuskoirien läheisten sukulaisuussuhteiden takia.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Yhdistyksellä ei ole kerättyä tietoa japanese chinien populaatioista muissa maissa.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Jalostuspohjan kokoon ja perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttavat muun muassa rodun koirien lukumäärä ja sen vaihtelut, jalostukseen käytettyjen koirien osuus kaikista koirista, jalostuskoirien jälkeläismäärät eri polvissa, jälkeläismäärien tasaisuus jalostuskoirien välillä, isien lukumäärä suhteessa emien lukumäärään, sukutaulujen monipuolisuus eli niistä löytyvien eri esivanhempien lukumäärä, sekä onko rodussa tehty rotuun ottoja tai risteytyksiä. (Katariina Mäki, 2009.)

Japanese chinejä on rekisteröity vuoden 2005 jälkeen vuosittain reilusta 100 pennusta 50 pentuun vuodessa. Valitettavasti japanese chin pentueita syntyneen myös rekisteröimättöminä.

Tuontikoirien merkitys on edelleen tärkeä, mutta yksittäisen tuontikoiran jalostuskäytön tulee olla hallittua.

Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. Japanese chinien sukusiitosprosentti 2006-2016 jälkeen, 2,53-4,13 %.

Jalostustietojärjestelmän antama sukusiitosprosentti on kuitenkin aliarvio mm. tuontikoirien puutteellisten sukutaulujen vuoksi. Perinnöllisen vaihtelun kannalta on edullista, mitä useampia koiria sukutaulussa esiintyy. Kun sama esivanhempi esiintyy koiransukutaulussa useammin kuin kerran, tapahtuu ns. sukukatoa. Jalostustietojärjestelmän sukukatokerroin on suhdeluku siitä, kuinka suuri osuus sukutaulun tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria, ja sen ihanteellisin arvo on 1,00, sen maksimiarvo. (Katariina Mäki, 2009.)

Japanese chinien keskimääräinen jalostuskäytön ikä viimeisen 15 vuoden aikana on uroksilla ollut 3,6 vuotta ja nartuilla se on ollut 3,5 vuotta. Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttö on aina terveyden suhteen riski, joten keskimääräinen jalostuskäytön ikä vaikuttaa hyvältä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Nartuista käytetään jalostukseen n. 30 % ja uroksista käytetään jalostukseen noin 15 % kannasta. Tehollisessa populaatiokoossa ei ole myöskään tapahtunut suuria muutoksia, vaan se on viime vuosina ollut 60-100, mutta se on noin kolmasosa mahdollisesta tehollisesta populaatiokoosta. Tehollista kokoa ei ole arvioitu Suomessa rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Eräänä uhkana voidaan nähdä yksittäiset urokset, joita on paljon käytetty jalostukseen, jolloin myös rodun tehollinen populaatio laskee. Ulkomailta toki on tuotu erityisesti uroksia laajentamaan geenipoolia, mutta niitäkin uroksia on käytetty monille pentueille.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana jalostukseen käytetyillä uroksilla on ylikäyttöä. Tässä myönteinen piirre on se, että kannassa on myös muita sukulinjoja. Käytetyimpien urosten geenit eivät ole levinneet koko kantaan.

Käytetyimmissä koirissa on myös keskinäisiä sukulaisuussuhteita, mihin on myös kiinnitettävä huomiota jalostuspohjaa tarkasteltaessa. Jalostusvalintoja suunniteltaessa tulisikin pyrkiä käyttämään uroksia, joiden sukulinjat ovat kannassa harvinaisia tai joiden sukulinjoissa ei esiinny viime sukupolvien käytetyimpiä koiria ja huolehtimalla, ettei yksikään sukulinja tai yksittäinen koira lisääny selvästi muita enempää.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Japanese chinit eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmä kuvaa japanese chinin käyttäytymistä ja luonnetta näin älykäs, lempeä ja viehättävä. Tämän vuoksi se onkin käyttötarkoituksensa mukaisesti erinomainen seurakoira.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Japanese chin on seurakoira, joten linjajakoa rodun sisällä ei ole tapahtunut.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Japanese chinit eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Japanese chin on rakastettava, omistajaansa syvästi kiintyvä seuralainen, joka ei karkaille vaan pysyy uskollisesti omistajansa näköpiirissä. Voidaan myös sanoa, että japanese chinit ovat luonteeltaan suuria persoonia. Luonneongelmaksi voidaan katsoa liiallinen arkuus, jota ei tule sekoittaa pidättyväisyyteen ja joka saattaa ilmetä koiran itseään puolustaessa agresiivisuutena. Tämä on kuitenkin rodulla harvinaista, mutta arkoja yksilöitäkin löytyy. Yksilöitä ei ole testattu virallisissa luonnetesteissä tai MH-luonnekuvauksissa.

Luonnekysely

Japanese chineille on vuonna 2017 tehty terveystarkastuksen yhteydessä luonne / käyttäytymis- kysely.

Kyselyn mukaan urokset suhtautuvat vieraisiin samaa sukupuolta oleviin koiriin keskimäärin hieman narttuja paremmin. Uroksilla on selvästi enemmän parhaimpia arvosanoja (5) kuin nartuilla, mutta nartuilla on enemmän arvosanoja 4 ja 3. Suhtautuminen vieraisiin eri sukupuolta oleviin koiriin on

keskimäärin melko samanlaista kuin samaa sukupuolta oleviin, mutta erot urosten ja narttujen välillä ovat selkeämmät. Kyselyyn vastanneista uroksista 68 % saa parhaimman arvosanan, kun taas kyselyyn vastanneilla nartuilla tulokset jakautuvat melko tasaisesti arvosanojen 3-5 välille. Kyselyssä käytettiin asteikkoa 5=hyvä, 1=huono.

Suurin osa kyselyn japanese chineistä suhtautuu hyvin vieraisiin ihmisiin. Suhtautuminen uusiin tai yllättäviin tilanteisiin vaihtelee. Keskimäärin chinit suhtautuvat niihin kuitenkin melko hyvin.

Varsinkin urokset suhtautuvat voimakkaasiin ääniin hyvin tai melko hyvin. Nartuistakin melkein puolet suhtautuvat voimakkaasiin ääniin hyvin. Puolet sekä uroksista että nartuista suhtautuvat hyvin lapsiin. Kyselyn koirista 80 %:lla ei ole lainkaan eroahdistusta.

Japanese chinejä kuvaillaan selvästi eniten ystävällisiksi, uroksista melkein 90 % ja nartuistakin yli 73 %. Uroksien sanotaan olevan myös avoimia, hiljaisia ja rohkeita. Vilkkaita ja rauhallisia uroksia on melkein yhtä paljon. Nartut ovat rauhallisia, avoimia ja hiljaisia. Niitä kuvailtiin useasti myös rohkeiksi ja pidättyväisiksi. Uroksista vain pieni osa on pidättyväisiä. Itsepäisiä on keskimäärin neljännes koirista.

Kyselyssä ei ollut yhtään ihmistä kohtaan dominoivaa koiraa ja toisia koiria kohtaankin vain yksittäisiä. Vain joitakin yksilöitä kuvaillaan alistuviksi, pelokkaiksi ja aroiksi. Äänekkäät ja ylivilkkäät koirat ovat myös harvinaisia.

LINKKI terveystarkastuksen yhteenvedoon:

https://japanesechinf.in.weebly.com/uploads/1/0/9/4/109490771/terveyskysely_tulokset_003_.pdf

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Yksilöitä ei ole testattu virallisissa luonnetesteissä tai MH-luonnekuvauksissa.

Jalostustarkastus

Japanese chineille ei olla tehty jalostustarkastuksia, yhdistyksellä ei ole erillistä jalostustoimikuntaa.

Näyttelyt

Näyttelyarvosteluihin merkitään nykyään arvio koiran rodunomaisesta käyttäytymisestä, joka on hyvä mittari tarkastella koiran suhtautumista vieraaseen ihmiseen ja käsittelyyn. Arvostelussa on suhtautuminen tuomariin; rodunomainen lähestyttäessä, väistää, vihainen sekä onko koira yleisesti pelokas tai vihainen muille koirille. Pääsääntöisesti japanese chinit ovat saaneet näyttelyistä luonnearvion: rodunomainen lähestyttäessä

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Eri maiden välisten japanese chinien populaatioiden välillä ei ole tullut ilmi eroavaisuuksia luonne ja käyttäytymisominaisuuksien suhteen.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolten välisiä eroja ei käyttäytymisessä ole havaittavissa. Ainoana erona, joka voitaneen mainita, on joillakin uroksilla ilmenevä voimakas sukuvietti. Tämä voi ilmetä uhoamisena muille uroksille tai innokkuutena astua muitakin kuin narttuja, joilla on juoksuaika. Hormonaalisesti säädeltyyn sosiaaliseen käyttäytymiseen liittyvä 'merkkaamista' sisälle voi esiintyä useammin uroksilla.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Seurakoira.

Shoguni Tsunayoshi Tokugowan hallituskautena (1680-1709) rotua jalostettiin Edon linnassa sisätilojen koristekoiriksi. Japanese chinejä pidettiin suuressa arvossa ja niitä kasvatettiin vain keisarillisen hovin sekä ylhäisön naisväen seurakoiriksi.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Japanese chinien käyttö helppona seurakoirana tullaan säilyttämään vaalimalla niiden avointa ja sosiaalista luonnetta, sekä pitämällä huolta rodun terveydentilasta, joka on tae monipuoliselle seurakoiralle.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Japanese chin toimii jokaisessa maassa pääsääntöisesti ainoastaan seurakoirana.

Kokeet

Rallitoko taulukko, 2012-2016

	2016	2015	2014	2013	2012
MESHYV					
MESO					
MES-					
VOIHYV					
VOIO					
VOI-					
AVOHYV					
AVOO					
AVO-					
ALOHYV		1 tulosta			
ALOO					
ALO-		1 tulosta			
Yhteensä	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Tottelevaisuuskoe taulukko, 2012-2016

	2016	2015	2014	2013	2012
ALO1					
ALO2					
ALO3				1 tulosta	
ALOO					
ALO-			1 tulosta		
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Kaverikoiratoiminnalla on virallinen hyötykoirastatus. Muutama japanese chin toimii kaverikoirana.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Oletettavasti japanilaiset pyrkivät jalostamaan koirarodun, joka muistuttaa ulkonäöltään kissaa ja myös käyttäytyy kissan tavoin. Japanese chin peseeikin itseään kuin kissa. Tämän päivän japanese chinit ovat edelleen hyvin kissamaisia.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Japanese chineillä ei olla havaittu ongelmia yksinoloon.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Pääsääntöisesti japanese chinit ovat erinomaisia emoja ja urokset hyviä astujia, joilla on vahva lisääntymisvietti. Haluttomuutta ei yleensä esiinny kuin harvakseltaan. Ongelmat astutustilanteissa johtuvat yleisesti nartun liian aikaisen astutusajankohdan valitsemisesta. Hoivavietti on nartuilla lähestulkoon aina luonnostaan erinomainen ja moni imettää pentuja yli luovutusiän, jos tämä vain on mahdollista.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Japanese chin tulee lähestulkoon aina toimeen kaikkien kanssa. Harvakseltaan törmää uroksiin, jotka ovat todella aggressiivisia muita uroksia kohtaan. Jos saman lauman sisällä yhdellä nartulla on pennut, päästävät ne usein lauman muutkin koirat hoivaamaan pentuja, kun kriittisin aika pentujen kohdalla on ohitse.

Pelot ja ääniherkkyys

Rodussa esiintyy jonkin verran pelokkaita ja ääniherkkiä yksilöitä.

Varhaiset kokemukset ja liikunta vaikuttavat koirien pelokkuuteen. Professori Hannes Lohen johtama geenitutkimusryhmä on selvittänyt erilaisten ympäristötekijöiden merkitystä koirien ääniarkuuteen, yleiseen pelokkuuteen sekä eroahdistukseen. Vuonna 2015 valmistunut tutkimus käsitti hieman yli 3000 koiraa, 192 eri rodusta. Kyselytutkimus käsitteli koiran käyttäytymisestä eri tilanteissa, mutta myös koiran pentuajan tapahtumia ja tämän hetken arjen rutiineita koiran elämässä. Sen tulokset paljastivat varhaisien kokemusten, erityisesti emonhoidon laadun ja sosiaalistamisen, merkityksen myöhempään pelokkuuteen. Myös päivittäisen liikunnan merkitys korostui tutkimuksessa. Persoonallisuuteen, käyttäytymiseen ja käytöshäiriöihin vaikuttavat monet perintö- ja ympäristötekijät. Koirien persoonallisuudella on suuri vaikutus sen omaan ja omistajan hyvinvointiin. Yleinen pelokkuus, kovien äänien pelko sekä eroahdistus ovat yleisimpiä pelokkuuteen liittyviä käyttäytymisongelmia koirilla. Tutkimuksen mielenkiintoisimpiin löydöksiin liittyy pelokkuuden yhteys koiran varhaisenkehityksen tapahtumiin ja liikunnan määrään. Pelokkaat koirat olivat muita vähemmän sosiaalistettuja, ja ne olivat kokeneet myös huonompaa emonhoitoa. Tutkimuksen mukaan ääniarat

sekä eroahdistuneet koirat liikkuvat merkittävästi vähemmän verrattuna koiriin, joilla ei ole äänipelkoa tai eroahdistusta. Erityisesti liikunnan laadun merkitys korostui: pelkästään ääniarkoja koiria vertailtaessa havaittiin, että vapaana juoksemaan pääseville koirille ääniarkuus kehittyi myöhemmin kuin hihnassa ulkoileville. Tutkijat huomauttavat samalla, että liikunnan ja arkuuden yhteys voi osaltaan selittyä sillä, että ääniarka koira saattaa pelästyä ulkoillessa helpommin, ja ulkoilumäärä on siksi pienempi.

Muut arkuustekijät

Tutkimuksen mukaan arkuus lievenee koirilla iän myötä: ne sopeutuvat pelottaviin tilanteisiin tai omistaja oppii puolestaan välttämään niitä. Ääniarkuuden suhteen tilanne on tutkimuksen mukaan päinvastainen; vanhemmilla koirilla on nuoria koiria enemmän ääniarkuutta. Tutkimus paljasti myös, että ei-pelokkailla koirilla oli useammin muuta koiraseuraa samassa taloudessa. Aiempien tutkimusten mukaisesti, tulokset paljastivat myös, että arkuus on yleisempää nartuilla uroksiin verrattuna ja sterilointi altistaa erityisesti ääniarkuudelle.

(©koirangeenit.fi/Helsingin yliopisto, Katariina Tiira & Hannes Lohi 2015)

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikään liittyviä selkeitä käytöshäiriöitä ei juurikaan esiinny japanese chineillä. Useimmat iän tuomat ongelmat liittyvät terveydellisiin seikkoihin, jotka voivat muuttaa koiran käyttäytymistä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Japanese chin kuuluu brakykefaaliseen rotuun.

Brakykefaalinen oireyhtymä (BOAS)

Joidenkin koiria- ja kissarotujen jalostuksessa on suosittu lyhyttä kuonoa ja kalloa. Tällaista pään muotoa kutsutaan brakykefaaliseksi. Brakykefalia ei ole eläimillä normaalisti esiintyvä tila, vaan seurausta ihmisen pyrkimyksestä vahvistaa haluttuja fyysisiä ominaisuuksia. Liian lyhyt kuono vaarantaa hengitys- ja lämmönsäätelyjärjestelmän normaalin toiminnan ja altistaa siksi eläimet vakaville terveysongelmille. Tilaa kutsutaan brakykefaaliseksi oireyhtymäksi (brachycephalic obstructive airway syndrome, BOAS).

(MMT Katariina Mäki & ELT Anu Lappalainen)

Japanese chin – brakykefaalinen tyyppi

Tarkkailtavaa:

1.Hengitys:

Liian pienestä kallostä, ahtaista sieraimista ja myös liian lyhyestä rintakehästä johtuvat ongelmat.

2.Silmät:

Ulkonevat silmät ja matalat silmäkuopat altistavat silmävammoille.

Tavoitteena terve hengitys ja oikea pään/kallon sekä rintakehän muoto.

(Katariina Mäki & ELT Anu Lappalainen Brakykefaalinen oireyhtymä (BOAS).)

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Luonneongelmaksi voidaan katsoa liiallinen arkuus, jota ei tule sekoittaa pidättyväsyyteen ja joka saattaa ilmetä koiran itseään puolustaessa agresiivisuutena. Tämä on kuitenkin rodulla harvinaista, mutta arkoja yksilöitäkin löytyy.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Kiinnittää huomiota jalostuskoirien luonteeseen ja olla käyttämättä arkoja yksilöitä jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Japanese chinit eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

PATELLALUKSAATIO

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluxaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat. Patellaluxaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä, mutta periytyvyyden mekanismi ei ole tiedossa. Pieni-kokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). (Lappalainen 2011.)

Patellaluxaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I -asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III -asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV -asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patella-luxaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen. (Lappalainen 2011.)

Arvostelussa käytetään Putnamin asteikkoa. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen (tai molempia):

0 Polvilumpio ei luksoidu.

Aste 1 Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan, mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.

Aste 2 Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistettaessa tai rotatoitaessa (kierrettäessä) ja pysyy pois telaurasta, kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat).

Aste 3 Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30–60 astetta.

Aste 4 Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassailman leikkausta. Sääriluun yläosa kiertynyt jopa 90 astetta.

Taulukossa 5 on tarkasteltu Suomessa tehtyjä virallisia polvitarkastuksia ja niiden tuloksia vuosina 2006–2016 syntyneille yksilöille.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	op	Yhteensä
2006	82	16	2	2	0	0	0	20
2007	105	16	6	4	0	0	0	26
2008	99	12	8	4	0	1	0	25
2009	95	7	5	4	0	1	0	17
2010	104	23	4	4	0	0	0	31
2011	93	11	4	2	1	0	0	18
2012	66	11	2	6	0	0	0	19
2013	83	19	1	4	2	0	0	26
2014	75	11	3	1	1	0	0	16
2015	87	18	1	0	1	0	0	20
2016	48	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	937	144	36	31	5	2	0	218

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 26.1.2017)

Poikkeuksia lukuun ottamatta nykyään tarkistetaan polvien osalta noin neljännes vuosittain syntyvistä koirista. Tarkistusten lisäys voidaan nähdä positiivisena kehityksenä. Tutkimuksissa on kuitenkin aiempaa enemmän paljastunut 0-astetta huonompia tuloksia. Keskiarvon mukaisesti tilastointiaikana 66 prosenttia tutkituista koirista on terve polvistaan. Lähes viidennes tutkituista on astetta 1, ja jopa 14 prosentilla koirista polvet on arvioitu asteeksi 2. Huonompiakin asteita on paljastunut viime vuosina, mutta nämä ovat yksittäistapauksia.

SYDÄNSAIRAUS

Noin 10 prosentilla koirista esiintyy sydänsairauksia elämänsä aikana. Sydänsairaus ei ole sama asia kuin sydämen vajaatoiminta. Sydämen toimintakyvyn heikentyessä oireet pysyvät aluksi poissa, kun esimerkiksi sydämen lyöntitiheys nousee, verisuonet supistuvat ja sydän suurenee. Sydämen vajaatoiminta kehittyy yleensä pidemmän ajan kuluessa, kun sairautta kompensoivat mekanismit eivät enää riitä eikä sydän jaksa pumpata riittävästi verta kudosten normaalia toimintaa varten.

Koirien sydänsairauksista yleisin (75 prosenttia) on krooninen läppävika eli endokardoosi. Tyypillisesti sitä tavataan keski-ikäisillä tai vanhoilla pienikokoisilla roduilla. Sydämen kuuntelussa kuullaan usein sivuääniä, lisäksi röntgentutkimuksessa voidaan sairauden edetessä todeta sydämen laajentuminen ja nesteen kertyminen keuhkoihin. (Turpeinen 2008.) Varhaisessa vaiheessa todettu endokardoosi voi lyhentää koiran elinikää merkittävästi. Paras keino estää endokardoosia on ottaa se huomioon jalostusvalinnoissa, koska alttius siihen on geneettinen. Kasvattajien tulisi suosia pitkäikäisiä linjoja. (Bertani 2013.)

Taulukossa 6 on tarkasteltu Suomessa tehtyjä virallisia sydäntarkastuksia ja niiden tuloksia vuosina 2006–2016 syntyneille yksilöille.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	0	1	2	Yhteensä
2006	82	20	24 %	19	0	1	20
2007	105	26	25 %	26	0	0	26
2008	99	24	24 %	24	0	0	24
2009	95	16	17 %	16	0	0	16
2010	104	30	29 %	29	1	0	30
2011	93	18	19 %	18	0	0	18
2012	66	15	23 %	15	0	0	15
2013	83	21	25 %	21	0	0	21
2014	75	7	9 %	7	0	0	7
2015	87	4	5 %	4	0	0	4
2016	42	0	0 %	0	0	0	0
Yhteensä	931	181	19	179	1	1	181

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 28.1.2017)

Positiivisena kehityksenä voidaan pitää sitä, että sydäntutkimusten määrä on lisääntynyt ja suhteessa syntyneihin yksilöihin sydämiä tutkitaan aiempaa enemmän. Huomioon tulisi kuitenkin ottaa se, että vaikka virallisten tutkimusten mukaan todettuja sivuääniä on kohtuullisen vähän, vanhoja tutkittuja koiria on lukumäärällisesti vähän ja sydänsairaus on esitetty Koira-Net-jalostustietojärjestelmän mukaan yleisimmäksi kuolinsyyksi (57 yksilöä 225 yksilöstä) keski-ikällä 8 vuotta ja 5 kuukautta. (Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä 2017.)

SILMÄSAIRAUDET

Viime aikoina japanese chinien viralliset silmätarkastukset ovat lisääntyneet, mutta samalla on löytynyt myös silmäsairauksia. Erityisesti silmäluomen sisäänpäin kiertymistä, trichiasista ja distichiasista on esiintynyt runsaasti. Useita tapauksia on esiintynyt myös esimerkiksi kataraktan eri muotoja ja lasiaisen rappeumaa sekä yksittäisiä tapauksia muita silmäsairauksia. (Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä 2013.)

PERINNÖLLINEN HARMAAKAIHI eli hereditaarinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyvä kuitenkin ns. toissijainen kaihi. (Vanhapelto & Lappalainen 2013.)

ENTROPION on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenänpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liiaksi sisään, eikä siten viemäroä kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kyynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), näillä alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina tällöin on lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Eriasteista sarveiskalvon nenänpuoleisen kulman pigmentaatiota (pigmentary keratitis) esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla johtuen pidempään jatkuneesta sarveiskalvon ärsytystästä. (Jalomäki 2011.)

TRICHIASIS on tyypillisesti lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla esiintyvä ongelma, jolloin nenänpuoleisen silmäkulman ihon karvoitus ulottuu hyvin lähelle silmäkulmaa ja karvat suuntautuvat silmään (medial caruncular trichiasis). Nenäpoimun ollessa hyvin korostunut ja kuonon ollessa hyvin lyhyt, nenäpoimun karvat voivat osua silmän pintaan (nasal fold trichiasis). Karvat aiheuttavat samanlaisia oireita kuin entropion. Mikäli karvat osuvat sarveiskalvoon, kuten yleensä nenänpoimutapauksissa, ne aiheuttavat usein vakavampia näkyviä oireita kuin osuessaan vain sidekalvoon. Karvan laatu vaikuttaa oireiden vakavuuteen. Paksut jäykät lyhyet karvat aiheuttavat enemmän vahinkoja kuin hennot ja ohuet karvat. On hyvin tavallista, että lyhytkuonoisilla kääpiöroduilla todetaan yhtäaikaan entropion ja trichiasis. Ongelman vakavuutta kuvannee parhaiten oireiden vakavuus. Mikäli kiertymä on lievä / karvoitus

vähäistä, se toki todetaan, mutta hoitotoimenpiteitä ei välttämättä tarvitse tehdä. Vakavat tapaukset tulee aina hoitaa kirurgisesti, sillä niiden aiheuttamat vahingot ovat kivuliaita ja pahimmillaan näkökykyä uhkaavia (sarveiskalvon haavaumat, pigmentoituminen). Virallisessa silmätarkastuskaavakkeessa tutkija toteaa vaivan, aiheutti se oireita tai ei, ja parhaansa mukaan pyrkii luokittelemaan vaivan vakavuuden. Jalostukseen entropion / trichiasis potilaita voi käyttää, mutta maalaisjärjen käyttö suotavaa. Vakavia tapauksia (kirurgista hoitoa vaativat, näkökyvyltään heikentyneet) ei tulisi käyttää jalostukseen lainkaan. Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen, mutta puolisoksi valittakoon vaivan suhteen mahdollisimman terve yksilö. Mikäli kaikki entropion / trichiasis -diagnoosin saaneet lyhytkuonoiset kääpiörotuiset koirat suljettaisiin pois jalostuksesta, vaarana on geenipohjan merkittävä kapeneminen. (Jalomäki 2011.)

DISTICHIASIS/EKTOOPPINEN CILIA (Kennelliitto tallensi aiemmin yhteisellä nimikkeellä cilia aberranta) ylimääräiset ripset, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Caruncular trichiasis tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat' pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilt ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan nykyään silmätarkastuksissa lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin muotoihin. (Vanhapelto & Lappalainen 2013.)

Taulukossa 7 on tarkasteltu Suomessa tehtyjä virallisia silmätarkastuksia ja niiden tuloksia vuosina 2006–2016 syntyneille yksilöille.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2006	82	15	18 %	11	73 %
2007	105	13	12 %	6	46 %
2008	99	17	17 %	8	47 %
2009	95	11	12 %	6	55 %
2010	104	20	19 %	11	55 %
2011	93	12	13 %	5	42 %
2012	66	10	15 %	7	70 %
2013	83	16	19 %	11	69 %
2014	75	6	8 %	2	33 %
2015	87	7	8 %	7	100 %
2016	48	0	0 %	0	

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 28.1.2017)

Taulukossa 8 on esitetty virallisten silmätutkimusten diagnoosit, jotka ovat syntyneet vuosina 2006–2016.

Diagnoosi	Esiintymiä
Caruncular trichiasis, todettu	5
Distichiasis, todettu	14
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	74
Ektooppinen cilia, todettu	2
Kaihin laajuus, lievä	3
Kortikaalinen katarakta, todettu	6
Lasiaisen rappeuma, todettu	6
Makroblepharon, todettu	9
Muu sarveiskalvosairaus, todettu	1
Muu verkkokalvon sairaus, todettu	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	1
Posterior polaarinen katarakta, epäilyttävä	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	4
PPM, todettu	1
Punktaatti katarakta, todettu	2
RD, geograafinen, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	27
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	5
Silmämuutosten vakavuus, lievä	21
Silmämuutosten vakavuus, vakava	1
Trichiasis, todettu	13

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 28.1.2017)

MUITA SUOMESSA ILMENNEITÄ SAIRAUKSIA

Muista sairauksista on huonosti tilastotietoa, mutta suusanallisen viestinnän perusteella esiintyy jossain määrin ainakin napatyriä, luusto- ja tukinivelsairauksia (välilevyongelmat, spondyloosi), epilepsiaa, lonkkadysplasian oireita, synnytysvaikeuksia, kuuroutta, kivesvikaa ja hammaspuutoksia sekä purentavikoja. Lisäksi yksittäisiä tapauksia tunnetaan leggpertesistä, kitalakihalkiosta. Nämä ovat kuitenkin jossain määrin yksittäisiä tapauksia eikä niiden esiintyvyydestä ole tilastotietoa. Rodun rakenne voi altistaa koiran joillekin sairauksille. Rodulla tavataan eri suuntiin katsovia silmiä, mikä on yksi vesipään oireista. Vesipää johtaa yleensä koiran lopetukseen, mutta sen esiintymisestä rodussa ei ole tutkimustietoa. On mahdollista, että epileptiset kohtaukset voivat liittyä vesipäähän.

Brakykefaalisena rotuna japanese chineillä on pehmeä kitalaki, jonka johdosta hengitysongelmia saattaa ilmetä. Tähän tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa. Rohina ei ole normaalia ja sierainten tulee olla tarpeeksi avonaiset. Japanese chiniltä lisäksi puuttuvat normaalit kulmakaaret, joten silmät ovat alttiita sarveiskalvovaurioille.

Japanese chineille on vuonna 2017 tehty terveystarkastus.

LINKKI terveystarkastuksen yhteenvetoon:

https://japanesechinfen.weebly.com/uploads/1/0/9/4/109490771/terveystarkastus_tulokset_003.pdf

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukossa 9 on esitelty japanese chinien yleisimmät kuolinsyyt viimeisen 10- vuoden aikana

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	3 vuotta 6 kuukautta	2
Hermostollinen sairaus	6 vuotta 6 kuukautta	1
Keskushermoston kehityshäiriö, esim. vesipää, syringomyelia	0 vuotta 6 kuukautta	1
Kadonnut	8 vuotta 5 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	3 vuotta 6 kuukautta	1
Muu kasvainsairaus	3 vuotta 6 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	3 vuotta 10 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 7 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	1 vuotta 7 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 7 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	2 vuotta 10 kuukautta	3
Selkäsairaus	4 vuotta 10 kuukautta	2
Muu selkäsairaus	0 vuotta 7 kuukautta	1
Selkäsairaus	9 vuotta 1 kuukautta	1
Silmäsairaus	4 vuotta 1 kuukautta	2
Sokeutuminen	4 vuotta 1 kuukautta	2
Sydänsairaus	2 vuotta 3 kuukautta	4
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	0 vuotta 2 kuukautta	1
Sydänsairaus	2 vuotta 11 kuukautta	3
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 8 kuukautta	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	7 vuotta 11 kuukautta	2
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 10 kuukautta	3
Kohtutulehdus, pyometra	6 vuotta 11 kuukautta	1
Virtsakivet tai virtsakiteet	6 vuotta 10 kuukautta	2
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	4 vuotta 2 kuukautta	7

(Suomen Kennelliitto Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 26.1.2017)

Taulukkoon 9 on listattu japanese chinien kuolinsyyt viimeisen 10-vuoden aikana. (2006-2016)

Yleisin ilmoitettu kuolinsyy 10-vuoden aikana on ollut sydänsairaudet, joita on ollut vuosina 2006-2016 4 kappaletta.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukossa 10 on esitetty japanese chinien keskimääräinen pentue koko viimeisen 10-vuoden aikana.

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Pentuekoko	2,3	2,7	2,7	2,5	2,7	2,3	2,4	2,6	2,7	2,5

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 26.1.2017)

Japanese chinien keskimääräinen pentue koko on pysynyt viimeisen 10-vuoden aikana melko tasaisena.

Astumisvaikeudet

Useimmiten astuminen sujuu luonnollisesti, vaikkakin lähes yhtä usein avustettuna, eli astutuksissa tarvitaan apua.

Tiinehtymisvaikeudet

Yleisin syy on astutuksen väärä ajankohta.

Synnytysongelmat

Japanese chin nartut synnyttävät useimmiten luonnollisesti, vaikka avustusta on tarvittu. Keisarinleikkausta tarvitaan silloin tällöin.

Avustusta tarvitaan suurien tai vääräasentoisten pentujen ulosauttamisessa. Leikkaus on yleisin silloin, jos kuollut pentu synnytyskanavassa estää synnytyksen käynnistymisen tai etenemisen tai jos kohtu on kovin täynnä eikä pysty supistelemaan riittävän voimakkaasti.

Keisarinleikkaukselle ei ole selvästi yleisintä syytä. Keisarinleikkaukseen saattavat johtaa pennun virheasento, heikkopolttoisuus ja ahdas synnytyskanava.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Japanese chin ei juuri lainkaan esiinny ongelmia pentujen hoivaamisessa. Japanese chin emo imettää ja huolehtii pentujen puhtaudesta hyvin. Ensikertalaisilla emoilla saattaa joskus olla vaikeuksia pentujen hoidossa, mutta pienellä opastuksella nekin suoriutuvat hyvin. Japanese chin emot usein imettävät pentujaan pitkään, mikäli sen annetaan se tehdä.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuutta esiintyy jonkin verran japanese chineillä, usein tämä johtuu synnytyksen ajan tapahtumista, suuret isopäiset pennut eivät aina mahdu syntymään.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Japanese chieillä esiintyy jonkin verran synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia. esim. napatyrää, nivustyrää ja litteitä rintakehiä.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Suomen Kennelliiton Jalostusstrategiassa liitteineen kiinnitetään huomiota koirien ulkomuotoon liittyviin epäterveisiin rakenteellisiin piirteisiin.

Suomen Kennelliiton hyväksymässä ohjeessa Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa japanese chin on tarkkailtavien listalla. Kaikkia rotuja koskeissa ohjeissa tuomarin tulee kuitenkin tutkia jokaisen koiran yleinen terverakenteisuus ja terveys. Kaikkien koirien tulee pystyä hengittämään normaalisti, myös liikkeessään. Kaikilla koirilla tulee olla terveet, kirkkaat silmät, joissa ei näy merkkejä ärsytyksestä. Kaikilla koirilla tulee olla terveet hampaat ja rotumääritelmän mukainen, toimiva purenta. Virheasentoiset hampaat voivat vahingoittaa ikeniä. Leukojen tulee sulkeutua normaalisti. Ikenissä ei saa näkyä merkkejä vammoista, ärsytyksestä tai vaurioista. Tällaiset oireet voivat olla klinisiä merkkejä heikentyneestä terveydestä ja niihin on suhtauduttava sen mukaisesti. Yksikään koira ei saa olla lihava/ylipainoinen tai äärimmäisen laiha. Kaikkien koirien tulee olla hyvässä lihaskunnossa. Kaikilla koirilla tulee olla terve iho, jossa ei näy merkkejä ärsytyksestä. Turkin määrän ja kunnostuksen tulee noudattaa rotumääritelmän vaatimuksia eikä turkki saa olla niin runsas, että se on haitaksi koiran hyvinvoinnille ja sen kyvylle liikkua terveesti ja vapaasti myös arkielämässään. Kaikkien koirien tulee liikkua vaivattomasti ja terveesti, rodunomaisella liikemuodolla.

Japanese chin – brakykefalinen tyyppi

Tarkkailtavaa:

1.Hengitys:

Liian pienestä kallosta, ahtaista sieraimista ja myös liian lyhyestä rintakehästä johtuvat ongelmat.

2.Silmät: Ulkonevat silmät ja matalat silmäkuopat altistavat silmävammoille.

Tavoitteena terve hengitys ja oikea pään/kallon sekä rintakehän muoto.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Perinnölliset sairaudet, lyhyt kuono, ahtaat sieraimet, ulkonevat silmät.

Ongelmien mahdollisia syitä

Brakyeafaalisena rotuna japanese chineillä on pehmeä kitalaki, jonka johdosta hengitysongelmia saattaa ilmetä. Tähän tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa. Rohina ei ole normaalia ja sierainten tulee olla tarpeeksi avonaiset. Japanese chiniltä lisäksi puuttuvat normaalit kulmakaaret, joten silmät ovat alttiita sarveiskalvovaurioille.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

JAPANESE CHIN (CHIN)

Alkuperämaa: Japani

Ryhmä: 9

FCI:n numero: 206

Hyväksytty: FCI 3.6.2016, Kennelliitto 25.1.2017

Käyttötarkoitus

Seurakoiria

FCI:n luokitus

Ryhmä 9 seura- ja kääpiökoirat.

Alaryhmä 8 japanese chin ja kiinanpalatsikoira/pekingeesi.

Käyttökoetulosta ei vaadita.

Lyhyt historiaosuus

Ikivanhojen asiakirjojen perusteella Korean hallitsijoiden oletetaan lahjoittaneen Silla-dynastian aikakaudella (377-935) japanese chinin esi-isät Japanin hoviin vuonna 732. Seuraavien sadan vuoden aikana Japaniin otaksutaan tuodun runsaasti näitä koiria. Historiallisista asiakirjoista käy myös ilmi, että Japanin lähettiläät Kiinassa Tung-dynastian aikana (618-910) ja Korean pohjoisosassa Po H'ain-dynastian aikana (698-926) toivat näitä koiria mukanaan kotiin palatessaan. Shoguni Tsunayoshi Tokugawan hallituskautena (1680 – 1709) rotua jalostettiin Edon linnassa koristekoiraksi. Vuonna 1613 brittikapteeni Searles vei yhden japanese chinin Englantiin ja vuonna 1853 Yhdysvaltain laivaston kommodori Perry vei Yhdysvaltoihin useita yksilöitä, joista kaksi lahjoitettiin Englannin kuningatar Viktorialle.

Vuodesta 1868 lähtien japanese chinit olivat yläluokan naisten suosimia sylikoiria.

Nykyisin rotu on laajalle levinnyt seurakoiria.

Yleisvaikutelma

Pienikokoinen ja leveänaamainen koira, jolla on runsas karvapeite ja tyylikkään viehkeä olemus.

Tärkeitä mittasuhteita

Säkäkorkeus on sama kuin rungon pituus. Nartut ovat rungoltaan hieman pitempiä.

Käyttäytyminen / Luonne

Älykäs, lempeä ja viehättävä.

Pää**Kallo-osa:**

Kallo: Leveä ja pyöristynyt.

Otsapenger: Syvä ja jyrkkä.

Kirsu: Kuononselkä on hyvin lyhyt ja leveä, kirsu sijaitsee samalla suoralla linjalla kuin silmät. Kirsu on väriltään musta tai syvän lihanvärinen, karvapeitteen merkkien värin mukaisesti. Sieraimet ovat hyvin avoimet.

Leuat/hampaat: Hampaat ovat valkoiset ja vahvat. Tasapurenta on toivottava, leikkaava tai alapurenta sallitaan.

Silmät: Suuret mutta ei liioitellut, pyöreät, kaukana toisistaan ja väriltään loistavan mustat.

Korvat: Kolmionmuotoiset, riippuvat, pitkäkarvaiset ja kaukana toisistaan.

Kaula

Melko lyhyt, pystyasentoinen.

Runko

Selkä: Lyhyt ja suora.

Lanne: Leveä ja hieman kaartuva.

Rintakehä: Kohtuullisen leveä ja syvä. Kylkiluut kohtuullisen kaarevat.

Vatsa: Vatsalinja on selvästi ylös vetäytynyt.

Häntä

Asennoitaa selän päällä. Kauniin, runsaan, pitkän karvan peittämä.

Raajat**ETURAAJAT:*****Yleisvaikutelma:***

Suorat, siroiluustoiset, takaosastaan kyynärpäiden alapuolelta hapsuiset.

Etukäpälät: Pienet, muodoltaan jäniksenkäpälät. Hapsut varpaiden välissä toivottavat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Kohtuullisesti kulmautuneet, takaosastaan hapsuiset.

Takakäpälät: Pienet, muodoltaan jäniksenkäpälät. Hapsut varpaiden välissä toivottavat.

Liikkeet

Tyylikkää, kevyet ja ylväät.

Karvapeite

Karva: Silkkistä, suoraa ja pitkää. Naamaa lukuun ottamatta koko runko on runsaan karvan peitossa. Korvissa, kaulassa, reisissä ja hännässä on runsas hapsutus.

Väri: Valkoinen mustin tai punaisin merkein. Merkkien tulee sijaita symmetrisesti silmien ympärillä jatkuen korvien yli. Leveä valkoinen, kuonosta pääläelle ulottuva läsi on erityisen toivottava. Myös rungossa tulisi olla värimerkkejä.

Koko

Säkäkorkeus: Urokset noin 25 cm, nartut hieman pienempiä.

Virheet

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- arkuus
- muu kuin musta kirsu yksilöillä, joiden väri on valkoinen mustin merkein
- yläpurenta
- yksivärinen valkoinen väritys ilman värimerkkejä, epäsymmetriset värimerkit päässä

Hylkäävät virheet

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- • Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- • Vaino alaleuka
- • Kolmivärisyys

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rotumääritelmän mukaan kuononselkä on hyvin lyhyt. Se voi altistaa hengitysongelmille. Sierainten tulisi kuitenkin hyvin avoimet.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukossa 11 esitetty japanese chinien näyttelykäynnit vuosilta 2006-2016.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Erikoisnäyttely	60 %	31 %	5 %	1 %	0 %	2 %	283 tulosta
Kaikkien rotujen näyttely	66 %	25 %	7 %	1 %	1 %	0 %	882 tulosta
Kansainvälinen näyttely	70 %	23 %	6 %	0 %	1 %	0 %	2209 tulosta
Ryhmänäyttely	68 %	24 %	6 %	0 %	1 %	0 %	715 tulosta
Yhteensä	68 %	24 %	6 %	1 %	1 %	0 %	4089 tulosta

Näyttelytilaston vuosilta 2006-2016 mukaan useimmat näyttelyissä käyvät japanese chinit saavat yleensä laatumaininnan erinomainen tai erittäin hyvä.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Japanese chineille ei olla tehty jalostustarkastuksia, yhdistyksellä ei ole erillistä jalostustoimikuntaa.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Japanese chin on yleisvaikutelmaltaan pienikokoinen ja runsasturkkinen koira, jolla on tyylikkään viehkeä olemus sekä suuri ja pyöreä pää. Ihanteellisen seurakoiran japanese chinistä tekee sen hiljainen olemus ja pieni koko.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Koon ja ulkomuodon vaihtelu.

Ongelmien mahdollisia syitä

Ulkomuodollisesti rodun kanta Suomessa on hyvin vaihteleva, vaikka kansainvälisesti katsottuna löytyy myös erittäin korkeatasoisia yksilöitä. Vaihtelua löytyy erityisesti koossa ja liikkeissä. Jalostuksessa tulisi huomioida erityisesti koiran terve rakenne ja luonne ulkomuotoihanteiden lisäksi. Tyypin ääripäiden ihannointia tulisi välttää sekä jalostuksessa että koiranäyttelyarvosteluissa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Edellinen JTO hyväksytty rotuyhdistyksen ja rotujärjestön yhdistyskokouksissa ja asiaa käsitelty Kennelliiton Jalostustoimikunnassa.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2007-2012

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 12. Vuosina 2006-2016 syntyneistä 20 eniten käytettyjen urosten terveystutkimustulokset.

#	Uros	Synt. vuosi					pennut	Vuoden aikana	Toisessa polvessa
			Polvet	silmät	sydän	Pentueet	Yhteensä		
1	FI MVA LV MVA BY MVA BG MVA MD MVA MK MVA ME MVA AMANTRA OCHITSUITA	2006	1/0		ei sivuääniä	16	35	0	72
2	FIN MVA OKOTAN UNAGI	2006	1/0		ei sivuääniä	4	11	0	50
3	C.I.B FI MVA CA MVA EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA JV-09 PMJV-09 EEV-11 LIONHEART MI IDZUMO	2008	0/0	Trich.	ei sivuääniä	12	23	0	45
4	C.I.B EE MVA RU MVA RU GR MVA BG MVA MD MVA CHINART TOMI-OKA					5	6	0	37
5	C.I.B FIN MVA EE MVA KUNCHINSOW JP YASHIMA	2004				11	26	0	33
6	KUNCHINSOW JP JUUBEI					1	1	0	26
7	C.I.B POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA LT MVA RO MVA LT JMVA LV JMVA EE JMVA BALT JMVA BALTJV-11 TLNW-12 BALTV-12 LADY-NELLYN SAMURAI	2010	0/0		ei sivuääniä	8	20	0	26
8	C.I.B FIN MVA NO MVA EE MVA RU MVA LADY-NELLYN BESUTO	2006		PPM		8	26	0	26
9	FI MVA FLORIAN Z PRAZAKOVA CHOVU	2006	0/0		ei sivuääniä	4	10	0	20
10	JESSE'S AMOROSO ROSSO	2008	1/0		ei sivuääniä	2	5	0	17
11	C.I.B EE CH RU CH LT CH FABBIO TO HIN SATORI					1	1	0	16
12	SANGRIA SILVER STONE					1	1	0	15
13	NICORET'S NOSHIO	2010	0/0		ei sivuääniä	9	19	2	15
14	C.I.B FI MVA EE MVA LV MVA LT MVA LVV-14 EEV-14 BRAMERITA LOUIS SPENCE	2012	1 1	Makroble	ei sivuääniä	7	23	1	15
15	LADY-NELLYN KAZUMAKI	2008		terveet	ei sivuääniä	1	3	0	14
16	FI MVA JV-10 JOSHIDAS ROLLO	2010	0/0	terveet	ei sivuääniä	8	16	2	12
17	OKOTAN ENJOSHA	2009	0/2	Makroble	ei sivuääniä	4	13	0	11
18	OF ZLAZANO WAKARU	2006	0/0	terveet	ei sivuääniä	3	8	0	10
19	FI MVA KOCHOU'S DEJA WOO	2013	0/0	terveet	ei sivuääniä	6	17	1	10
20	CH J-JIM'S HART TO HART					1	1	0	10

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 29.1.2017)

Käytetyimmistä uroksista osaa voidaan pitää laadultaan korkeatasoisina. Niistä 7 tutkitulla uroksella on

0-asteen polvet, ja neljällä tutkitulla 1-asteen polvet. Terveet silmät ovat 4 tutkitulla uroksella. Terve sydän on 9 tutkitulla koiralla. 2006-2016 syntyneistä uroksista 20 eniten käytetyimmistä kuusi on kansainvälistä muotovaliota ja 12 Suomen muotovaliota.

Taulukko 13. Vuosina 2006-2016 syntyneistä 20 eniten käytettyjen narttujen terveystutkimustulokset.

#	Narttu	Synt. vuosi			sydän	pennut	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa
			polvet	silmät					
1	ETSIJÄN JIBIKI	2008				4	15	0	
2	LEDVEN ORNELLA FLY ON CARPET	2011	2/0		ei sivuääniä	4	15	4	4
3	C.I.B FI MVA EE MVA LT MVA LADY-NELLYN NAGASATO	2009	0/0		ei sivuääniä	5	14	0	11
4	TZAIGHAN KAEDE RENSHI	2009	0/0	Trich./makrobl.	ei sivuääniä	4	14	0	1
5	AMANTRA MIHO	2008	0/0	terveet	ei sivuääniä	5	13	0	9
6	DAYMEY MINAMI	2006				4	13	0	1
7	LADY-NELLYN BUTAI NI TATSU	2006	0/0	terveet	ei sivuääniä	6	13	0	34
8	LAAJOEN KULTA HIPPU	2008				3	13	0	15
9	FI MVA V-10 OKOTAN BETSU NO	2007	0/0	terveet	ei sivuääniä	4	12	0	5
10	HIN SATORI YURIKO HI	2007				4	11	0	16
11	OF ZLAZANO TAKAKO	2010				3	11	0	3
12	PANCHINLIEN	2007				4	10	0	8
13	C.I.B FIN MVA LV MVA OF ZLAZANO TOPAZU	2005				3	10	0	8
14	AGAPIOS ALANIS	2007				3	10	0	
15	FI MVA OF ZLAZANO WATASHI	2006	0/0		ei sivuääniä	3	9	0	2
16	FI MVA OF ZLAZANO FUSHIGI	2007				3	9	0	1
17	FI MVA OKOTAN HI NO ATARU	2010	1/0	Caruncular trich	ei sivuääniä	4	9	3	5
18	NIKOLETTA	2009				2	8	0	16
19	NICORET'S AMATERASU	2007				3	8	0	30
20	LAAJOEN SARA	2010	0/0		ei sivuääniä	4	8	0	3

(Suomen Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä, poimintapäivä 29.1.2017)

Käytetyimpien narttujen laatu ei ole aivan yhtä korkeatasoista. Niistä 7 tutkitulla nartulla on 0-asteen polvet. Terveet silmät ovat 3 tutkitulla nartulla. Terve sydän on 9 tutkitulla koiralla. 2006-2016 syntyneistä nartuista 20 eniten käytetyimmistä kaksi on kansainvälistä muotovaliota ja 7 Suomen muotovaliota.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Aiemmassa tavoiteohjelmassa ei ollut määritelty toimenpiteitä ja toimintasuunnitelmaa, joita yhdistyksen tulisi suorittaa varmistaakseen tavoiteohjelman toteutumisen. Yhdistys on kuitenkin pyrkinyt toiminta-ajatuksensa pohjalta edistämään rodun jalostusta. Jalostussuosituksena on ollut tarkistaa virallisesti jalostukseen käytettävien koirien sydän ja polvet sekä mahdollisesti silmät.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

jalostuksen ulkopuolelle jää suuri osa kannasta.

Taulukko 14. Siinä esitetään prosentteina jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen määrä vuosina 2006-2016

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
- uroksista käytetty jalostukseen	4 %	3 %	19 %	18 %	15 %	16 %	20 %	12 %	13 %	20 %	18 %
- nartuista käytetty jalostukseen	0 %	13 %	19 %	15 %	37 %	19 %	28 %	53 %	35 %	35 %	36 %

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuosituksen mukaan jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla polvi-, sydän- ja silmätarkastettuja ja tarkastukset (ei polvet) tulisi uusua vähintään 24 kuukauden välein. Koirien toivotaan osallistuvan silmätarkastukseen vielä veteraani ikäisenäkin.

Perustuen rodun pieneen populaatioon ja aleneviin rekisteröinti määriin, tämän hetkiset suositukset ovat ajan tasalla, yhdistyksellä pyrkimyksenä kannustaa terveystarkastamaan jalostukseen käytettävien koirien polvet, sydän sekä silmät.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Rotuyhdistyksen tavoitteena on pitää japanese chin elinvoimaisena rotuna, kannustaa kasvattajia huomioimaan geenipohjan pitäminen mahdollisimman laajana ja terveys jalostusvalinnoissa. Erityisesti geenipohjan kapenemiseen ja yksittäisten urosten liikakäyttöön on kiinnitettävä huomiota.

Käyttäytyminen ja luonne

Rotuyhdistys pyrkii entistä paremmin selvittämään rodun yksilöiden terveyttä ja luonnetta ja yleisesti populaation nykytilaa Suomessa. Arkaa koiraa ei tulisi käyttää jalostukseen.

Käyttöominaisuudet

Visiona on säilyttää japanese chin elinvoimaisena ja terveenä seurakoirana, jonka kanssa pystyy harrastamaan monipuolisesti.

Terveys ja lisääntyminen

Rotuyhdistys pyrkii vaalimaan rodun terveyttä sekä luonnollista lisääntymistä.

Ulkomuoto

Tarkastusten lisäksi yhdistys pyrkii ohjaamaan toiminnallaan kasvattajia käyttämään jalostukseen luonteeltaan, ulkonäöltään ja muilta ominaisuuksiltaan rodunomaisia ja terveitä koiria. Rotuominaisuuksista painotetaan erityisesti ylvään olemuksen säilyttämistä ja ulkomuodon luonnollisuuden ja liioittelemattomuuden sekä tyyppillisten rotupiirteiden vaalimista.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Patellaluksaatioasteen I tai II saanutta koiraa voidaan käyttää jalostukseen, mikäli se muuten on erittäin korkeatasoinen. Polvien osalta jalostusyhdistelmän yhteenlaskettu polvitulos ei saisi ylittää arvosanaa kaksi. Koiran polvitulos on huonomman polven aste. Esimerkiksi II-asteen patellaluksaationarttu voidaan astuttaa 0- lausunnon saaneella uroksella ja I-asteen patellaluksaationarttu uroksella, jonka tulos ei ole I-astetta huonompi. Patellaluksaation mutkikkaan perinnöllisyyden vuoksi suositellaan kaikkien japanese chinien polvitarkastuksia. Lisäksi näyttelyistä koiralla tulisi olla vähintään laatuarvosana ”erittäin hyvä”.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Rotuyhdistyksen tavoitteena on pitää japanese chin elinvoimaisena rotuna, kannustaa kasvattajia huomioimaan geenipohjan pitäminen mahdollisimman laajana ja terveys jalostusvalinnoissa. Erityisesti geenipohjan kapenemiseen ja yksittäisten urosten liikakäyttöön on kiinnitettävä huomiota.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestön tehtävänä on edistää rodun jalostustavoitteita: jalostusohjesääntö, kasvattajien, harrastajien, ulkomuototuomareiden kouluttaminen, tiedon jakaminen koirien ominaisuuksista ja rodun tilasta, jalostustavoitteista ja jalostussuosituksista, sekä koirien ominaisuuksien kartoitus kyselyillä ovat näitä toimenpiteitä.

Rotujärjestö tukee vastuullista koirankasvatusta.

Rotujärjestö ohjaa jalostuksen tavoitteiden toteutumista pentuvälityksellä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Riski	syy	varautuminen	Välttyminen	Uhan toteutuminen
Pelkkään ulkomuotoon kohdistuva jalostus	Kunnianhimo menestyä näyttelyissä	Seurataan populaation nykytilaa terveyden, ulkomuodon ja luoteen osalta	Korostetaan kokonaisuuksien merkityksestä ja ylläpidetään rakentavaa keskustelua rodun kasvattajien ja harrastajien kesken	Terveysongelmat lisääntyvät ja luonne-eroja syntyy, geenipooli kaventuu
Rekisteröimättömien koirien yleistyminen	Pienten koirien korkea kysyntä	Tiedotetaan ja valistetaan rodusta kiinnostuneita, yritetään saada enemmän kasvattajia ja harrastajia yhdistyksen jäseniksi	Tiedotetaan rodusta kiinnostuneita, pyritään pitämään pentujen hinnat kohtuullisina	Populaation taso heikkenee, terveysongelmat lisääntyvät ja vaihtelu rodun sisällä kasvaa
Geenipohjan liiallinen kaventuminen	Matadoriurosten käyttäminen jalostukseen	Sukusiitosasteen pitäminen matalana, uusien linjojen tuominen ulkomailta, vaihtoehtoisten yhdistelmien hakeminen	Kasvattajien kriittisempi ajattelu rodun jalostustoiminnan eteen ja vastuun tiedostaminen, monimuotoisuuden tärkeyden viestiminen, jälkeläismäärää rajaava suositus	Jalostuspohja kaventuu, sairaudet lisääntyvät, populaatio tulee liian homogeeniseksi
Piilevien sairauksien yleistyminen	Käytetään tutkimattomia tai sairaita koiria runsaasti jalostukseen	Kannustetaan jalostukseen käytettävien koirien ja niiden sukulaisten virallisiin terveystarkastuksiin ja kerätään muuta terveyteen liittyvää tietoa kyselyillä	Jalostukseen käytettävien koirien tutkiminen ja terveyden arvostamisen lisääminen	Sairaudet yleistyvät, jalostuspohja kapenee
Yhteistyötä jalostuksessa ei tehdä	Kasvattajat haluavat käyttää vain omia linjojaan	Kannustetaan yhteistyöhön rodun jalostuksen paranemiseksi	Pyritään luomaan positiivista ilmapiiriä yhteistyön mahdollistamiseksi, viestitään yhteistyön mahdollisuuksista monimuotoisuuden lisäämiseksi	Kasvattajat käyttävät vain omia koiriaan, sukusiitoskertomet kasvavat ja terveysongelmat voivat lisääntyä, yleinen ilmapiiri heikkenee

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosien 2018–2022 aikana seurataan rodun terveystilannetta ja populaation nykytilaa esimerkiksi Suomen Kennelliiton jalostustietokannan avulla. Yhdistys pyrkii tiedottamaan jäsenistöään sekä julkaisujen että kotisivujen kautta. Lisäksi pyritään ohjaamaan rodun jalostusta edelleen parempaan suuntaan ja kehoitetaan kasvattajia kiinnittämään erityistä huomiota yksilöiden terveyteen. Yhdistys järjestää toimintaa, joka edesauttaa rodun tulevaisuutta ja jäsenten tietoisuutta. Lisäksi yhdistys osallistuu ulkomuototuomareiden koulutukseen järjestämällä koulutuksiin ja kollegioihin esimerkkikoiria ja koulutusmateriaalia.

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2018	-Päivitetään tarpeen mukaan ulkomuototuomari koulutuksen materiaali -Osallistutaan rotujärjestön ulkomuototuomari koulutukseen esimerkkikoiria toimittamalla. -Kartoitetaan rodussa esiintyviä sairauksia kotimaassa ja ulkomailla - Järjestetään rodun kesäpäivät -Osallistutaan kävelytesteihin
2019	-Tehdään terveystarkastus kasvattajille -Osallistutaan rotujärjestön ulkomuototuomari koulutukseen esimerkkikoiria toimittamalla -Kartoitetaan rodussa esiintyviä sairauksia kotimaassa ja ulkomailla -Järjestetään rodun kesäpäivät
2020	- Tehdään käyttäytymiskysely koko jäsenistön koirille - Kartoitetaan rodussa esiintyviä sairauksia kotimaassa ja ulkomailla - Osallistutaan rotujärjestön ulkomuototuomari koulutukseen esimerkkikoiria toimittamalla - Järjestetään rodun kesäpäivät
2021	- Tehdään terveystarkastus koko jäsenistön koirille. - Kartoitetaan rodussa esiintyviä sairauksia kotimaassa ja ulkomailla - Osallistutaan rotujärjestön ulkomuototuomari koulutukseen esimerkkikoiria toimittamalla - Järjestetään rodun kesäpäivät - Aloitetaan JTO:n päivitys
2022	-Osallistutaan rotujärjestön ulkomuototuomari koulutukseen esimerkkikoiria toimittamalla. -Kartoitetaan rodussa esiintyviä sairauksia kotimaassa ja ulkomailla - Järjestetään rodun kesäpäivät - Päivitetään JTO vuosille 2023-2027

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Tavoitteisiin pyritään pääsemään keräämällä mahdollisimman paljon tietoa rodusta ja välittämällä sitä eteenpäin kasvattajille ja harrastajille. Reagoidaan esimerkiksi terveydessä tapahtuviin muutoksiin nopealla aikataululla. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan rodun kesäpäiviä ja muita keskustelu- ja koulutustilaisuuksia. Ohjeistetaan kasvattajia ja harrastajia Suomen Kennelliiton, Suomen Kääpiökoirayhdistyksen ja rotuyhdistyksen määräyksistä ja ohjeista erityisesti jalostukseen liittyen. Tiedotetaan jäsenistöä julkaisujen ja kotisivujen välityksellä.

7. LÄHTEET

- Bertani, L. 2016. Endocardiosis in the Toy Dog. Viitattu 20.12.2016.
<http://japanesechinclub.org/health/endocardiosis.php>
- Cuncliffe, J. 2002. Japanese Chin. Surrey: Interpret Publishing. 155 s.
- Jalomäki, S. 2011. Luomien virheasennot, niiden merkitys yksilön ja jalostuksen kannalta. Viitattu 25.3.2013. http://www.apexvet.fi/webclinic/luomien_virheasennot.html
- Japanese Chin Finland ry. 2017. <http://japanesechinfin.weebly.com>
- Lappalainen, A. 2011. Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio. Viitattu 28.9.2017
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion>
- Mäki, K. 2013a. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Viitattu 29.1.2017.
<http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>
- Mäki, K. 2013b. Sukusiitos. Viitattu 29.1.2017. <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>
- Mäki, K. 2013c. Tehollinen populaatiokoko. Viitattu 29.1.2017.
<http://www.kennelliitto.fi/tehollinen-populaatiokoko>
- Mäki, K. 2009. Koirarotujen jalostuspohjat osoittautuneet yllättävän kapeiksi. Viitattu 29.9.2017. http://katariinamaki.com/artikkelit/teholliset_koot.htm
- Mäki, K. & Lappalainen, A. Brakykefaalinen oireyhtymä (BOAS). Viitattu 29.1.2017.
<http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/brakykefaalinen>
- Suomen Kennelliitto. Rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa. Viitattu 28.9.2017.
https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/rotukohtaiset_ohjeet_rko_0.pdf
- Suomen Kennelliitto. Yleiset periaatteet, jotka koskevat kaikkia rotuja ja joihin ulkomuototuomareiden tulee kiinnittää huomiota ulkomuotoarvostelussa. Viitattu 29.9.2017.
www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/yleiset_periaatteet_ulkomuotoarvostelussa_paivitetty.pdf
- Turpeinen, M. 2008. Sydänsairaudet. Viitattu 24.2.2013. Ei saatavilla.
(<http://www.apexvet.fi/webclinic/Mia/sydansairaudet.pdf>)
- Jalomäki, S., Pietilä, E. & Vanhapelto, P. 2016. Viitattu 28.9.2017.
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koirien-perinnolliset-silmasairaudet>
- Tiira, K. & Lohi, H. 2015. Pelot ja ääniherkkyys. Viitattu 28.1.2017.
<https://www.koirangeenit.fi/?x103997=433953>

8. LIITTEET

-Yhdistyksen säännöt

YHDISTYKSEN SÄÄNNÖT

1§ Yhdistyksen nimi, kotipaikka ja toiminta-alue

- Yhdistyksen nimi on Japanese Chin Finland ry
- Yhdistyksen toiminta-alue on koko maa
- Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki

2§ Yhdistyksen kieli

- Yhdistyksen kieli on suomi

3§ Yhdistyksen tarkoitus ja toiminnan laatu

- Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää puhdasrotuisten japanese chinien jalostusta ja käyttöä sekä ohjata jäseniään kasvattamaan koiriaan oikein
- Yhdistys pyrkii kehittämään kennelharrastusta koko maassa
- Yhdistys toteuttaa tarkoitustaan järjestelmällä keskustelu-, neuvonta- ja koulutustilaisuuksia jäsenille
- Yhdistys harjoittaa myös julkaisutoimintaa
- Yhdistyksen ensisijainen tiedotuskanava on yhdistyksen internet-sivut
- Yhdistys jakaa kenneltietoutta kenneltoiminnan merkityksestä asianharrastajien keskuudessa
- Yhdistys seuraa kenneltietoutta ja erityisesti japanese chinejä koskevaa kehitystä niin kotimaassaan kuin ulkomaillakin ja tekee alan kehittämistä koskevia aloitteita

4§ Yhdistyksen suhteet muihin järjestöihin

- Yhdistys toimii yhteistyössä rotujärjestönsä Suomen Kääpiökoirayhdistys - Finlands Dvärghundsförening ry:n (jäljempänä SKKY) ja Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n (jäljempänä SKL-FKK) kanssa
- Yhdistys voi kokouksensa päätöksellä liittyä jäseneksi myös muihin toimintansa tarkoituksena hyödyntäviin järjestöihin

5§ Varojen hankinta

- Varoja toimintansa tukemiseksi yhdistys hankkii perimällä jäsenmaksua, jonka suuruuden määrää yhdistyksen vuosikokous
- Yhdistys kerää varoja myös myymällä pienimuotoisia yhdistyksen kannatustuotteita sekä järjestämällä näyttelyitä ja arpajaisia
- Yhdistys voi omistaa kiinteistöjä ja muodostaa rahastoja sekä ottaa vastaan testamentteja, lahjoituksia ja arvopapereita

6§ Yhdistyksen jäsenyys

- Yhdistyksen jäsen voi olla vuosi-, perhe-, kunnia- tai tuomarijäsen. Vuosijäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, joka omistaa japanese chinin tai on muuten kiinnostunut tämän koirarodun kehityksestä. Perhejäseneksi voidaan hyväksyä vuosijäsenen perheeseen kuuluva henkilö. Vuosi- ja perhejäsenet maksavat liittymis- ja jäsenmaksun, jonka suuruuden määrää yhdistyksen vuosikokous. Kunniajäseneksi voidaan hallituksen esityksestä yhdistyksen kokouksessa kutsua henkilö, joka on huomattavasti edistänyt ja tukenut yhdistyksen toimintaa. Kunniajäsenet eivät suorita liittymis- eivätkä jäsenmaksua. Tuomarijäseneksi voidaan kutsua kotimainen ulkomuototuomari, jolla on arvosteluoikeus japanese chineille. Tuomarijäsenet eivät suorita liittymis- tai jäsenmaksua eikä heillä ole äänioikeutta yhdistyksen kokouksissa.
- Jäsenmaksu on suoritettava vuosittain maaliskuun loppuun mennessä
- Jäsen, joka liittyy yhdistykseen kulumassa olevan kalenterivuoden aikana, on velvollinen suorittamaan liittymismaksun ja jäsenmaksun koko kyseiseltä vuodelta
- Hallituksen hyväksyttyä jäsenen jäsenyys tulee voimaan

7§ Jäsenen ero yhdistyksestä

- Jäsen voi erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle, tai ilmoittamalla siitä yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan
- Jäsen voidaan erottaa yhdistyksestä, jos hän jättää jäsenmaksunsa suorittamatta määräaikaan mennessä, jos muuten rikkoo yhdistyksen sääntöjä vastaan tai menettelyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vaikeuttaa yhdistyksen toimintaa, on tuomittu eläinsuojelurikkomuksesta tai -rikoksesta, toimii hyvien kenneltapojen vastaisesti. Erottaminen käsitellään yhdistyksen kokouksessa ja erottamispäätöksen on saatava 3/4 enemmistö annetuista äänistä.
- Jäsenellä, joka erotetaan yhdistyksestä, ei ole oikeutta yhdistyksen varoihin

8§ Yhdistyksen toiminta- ja tilikausi

- Yhdistyksen toimintakausi on kalenterivuosi
- Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi

- Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen toimintakertomus on annettava toiminnantarkastajille viimeistään ennen seuraavan vuoden helmikuun loppua, ja ne on palautettava hallitukselle kahden viikon kuluttua, viimeistään kaksi (2) päivää ennen vuosikokousta

9§ Yhdistyksen hallintoelimet

- Yhdistyksen hallinnosta huolehtii hallitus
- Yhdistyksen päätäntävaltaa käyttävät yhdistyksen yleiskokoukset

10§ Yhdistyksen kokoukset ja kokousedustajat

- Yhdistys kokoontuu vuosittain yhteen varsinaiseen kokoukseen: vuosikokoukseen, joka pidetään maalis-huhtikuussa
- Yhdistys kokoontuu ylimääräiseen kokoukseen hallituksen kutsusta tai mikäli 1/10 yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä kirjallisesti hallitukselta erikseen ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii. Ylimääräisessä kokouksessa voidaan käsitellä vain kokouskutsussa mainittuja asioita.
- Jos jäsen haluaa jonkin asian vuosikokouksen käsiteltäväksi, on siitä tehtävä hallitukselle kirjallinen esitys tammikuun loppuun mennessä
- Kokouskutsu julkaistaan yhdistyksen internet-sivuilla tai toimitetaan kaikille sähköpostiosoitteensa antaneille jäsenille sähköpostilla viimeistään 14 vrk ennen kokousta. Jos jäsen haluaa kokouskutsunsa toimitettavan kirjallisesti postitse, tulee hänen ilmoittaa siitä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle.
- Yhdistyksen kokouksessa jokaisella 16 vuotta täyttäneellä kunnia-, vuosi- ja perhejäsenellä on yksi (1) ääni
- Asiat ratkaistaan avoimella äänestyksellä, yksinkertaisella äänten enemmistöllä, mikäli lippuäänestystä ei vaadita ja kannateta
- Äänten mennessä tasan ratkaisee vaaleissa ja lippuäänestyksessä arpa ja muissa asioissa puheenjohtajan mielipide

11§ Yhdistyksen vuosikokouksessa käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja äänivaltaisuus
4. Esitetään hallituksen toimintakertomus ja yhdistyksen taloudellista asemaa koskeva, tilinpäätökseen perustuva selvitys

5. Esitetään tilinpäätös ja toiminnantarkastajien lausunto
6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille
7. Valitaan hallituksen puheenjohtaja
8. Valitaan hallituksen muut jäsenet erovuorossa olevien tilalle
9. Valitaan kaksi toiminnantarkastajaa ja heille varamiehet
10. Päätetään seuraavan vuoden jäsen- ja liittymismaksujen suuruudesta
11. Vahvistetaan hallituksen esittämä toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio
12. Valitaan edustajat SKL-FKK:n ja SKKY:n yleiskokouksiin sekä mahdollisten muiden järjestöjen kokouksiin
13. Käsitellään hallituksen esittämät tai kokouskutsussa mainitut asiat

12§ Yhdistyksen hallitus

- Yhdistyksen asioita ja taloutta hoitaa hallitus, jonka muodostavat puheenjohtaja ja kuusi (6) muuta jäsentä
- Puheenjohtaja valitaan vuodeksi kerrallaan ja muut jäsenet kahdeksi vuodeksi siten, että kolme on vuosittain erovuorossa ensimmäisellä kerralla arvan, sittemmin vuoron mukaan
- Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan
- Hallitus valitsee sihteerin vuodeksi kerrallaan, sihteeri voi olla hallituksen ulkopuolelta
- Hallitus valitsee vuosittain rahastonhoitajan, rahastonhoitaja voi olla hallituksen ulkopuolelta
- Puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten tulee olla yhdistyksen jäseniä
- Hallitus on päätösvaltainen, jos vähintään neljä (4) jäsentä, joista yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, on läsnä
- Asiat ratkaistaan hallituksen kokouksissa yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide, vaaleissa kuitenkin arpa.
- Yhdistyksen nimen kirjoittavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri, kaksi yhdessä. Hallitus voi määrätä yhdistyksen toimihenkilön yksinään kirjoittamaan yhdistyksen nimen.
- Hallituksella on oikeus käyttää asiantuntijoita
- Hallitus voi tarpeen vaatiessa asettaa enintään yhden (1) vuoden ajaksi kertaluontoisia asioita valmistelevaan 3-4-jäsenisen työvaliokunnan, johon voidaan valita jäseniä myös hallituksen ulkopuolelta

13§ Hallituksen tehtävät

- Hallitus huolehtii yhdistyksen kirjeenvaihdosta ja muista juoksevista asioista
- Hallitus kutsuu jäsenet kokouksiin ja valmistaa kokouksille sääntöjen mukaan esitettäväksi määrätyt asiat sekä panee toimeen yhdistyskokousten päätökset
- Hallitus tekee aloitteita ja ehdotuksia kokouksille sopiviksi harkitsemistaan toimenpiteistä yhdistyksen tarkoituksien toteuttamiseksi
- Hallitus edustaa yhdistystä, kantaa ja vastaa yhdistyksen puolesta

14§ Sääntöjen muutos ja yhdistyksen purkaminen

- Näiden sääntöjen muuttamiseen vaaditaan vähintään 3/4 vuosikokouksessa läsnä olevien jäsenten äänimäärästä. Sääntömuutosehdotukset on mainittava kokouskutsussa.
- Yhdistyksen purkamiseen vaaditaan vähintään 3/4 yhdistyksen kokouksessa läsnä olevien jäsenten äänimäärästä ja että toinen vähintään kuukauden kuluttua edellisestä pidetty yhdistyksen kokous samoin vähintään 3/4 äänten enemmistöllä hyväksyy tehdyn päätöksen. Toisen kokouksista on oltava vuosikokous.

15§ Yhdistyslaki ja muut säännöt

- Muilta osin yhdistyksen toiminnassa noudatetaan yhdistyslain määräyksiä sekä SKL-FKK:n ja SKKY:n sääntöjä